

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

309596

VOL. 6,

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ జూలై నెల 29 వ తేది మంగళవారము

NO. 99.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస శుద్ధ ద్వితియ ౨.

సంచిక ౯౯

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోషధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వఢ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.

½ పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధులయందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

½ పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంక్షయభాషలో జరుపవలయును.

జాందూ ఛార్మి న్యూట్రీకల్

పర్మ్యు

ఆయుర్వేద యోషధముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists
Elphinstone Road, Bombay, 13

మేలైన వర్తలు

మా వర్తలు, చాల అనుభవముగల టెయిలర్లచే వట్ట బడినవి.

టియోవర్త	1-కి రు	2-4-0.
డబులు	1-కి రు	2-8-0.
కాకివర్త	1-కి రు	2-8-0.
డబులు	1-కి రు	2-9-0.

వర్తలకు వ్రాయునప్పుడు గొంతు కొలత వ్రాయవలెను. 12 వర్తలు ఒకేసారి తెప్పించువారికి 1 వర్త ఇవాలి. బసోలియా ప్రేడింగు కంపెనీ, సామలకాళి పేట, మద్రాసు.

పాకెట్ గడియారము

మిగుల మేలైనది. అందమైనది. ఈ నెల లోపుగ తెప్పించుకొనువారికి ఒక ఫౌకాటెక్ పేనా క్లిప్పతో సహా బహుమానము ఇవ్వబడును. గడియారము బహుమానముతో సహా నెల 8-8-0. మంత్రేగడియారం తోలువట్ట సహా రు 6-0-0.

V. T. Amball & Co., Sowcarpet Post, Madras.

మలయ చందనము

(1251) పెగరోగములకు మరలకు మందు త్రవ్వకమునకు పుష్కరిక తెలియును. కత్తిరా శ్రమ. పిలికానీ మాన్యును కఠినతక్కినది అనిలేదు. దున్ను మైర మూ మలయచందనము ఎలా అది తెలుపు, వచ్చి అది మాను నిధిము. కఠోగమును మాను భూమిను మాన్యును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0.

నర్వవృద్ధిక విషనంబీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ మాన్యు)

528

డ్యుబుతో వచ్చువారు సంకోచముతో పోవుటకు, శుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండు తలసిన మోక్షోషధము. అంగ్ల యూనానీ, బేయిన్ టెయిలర్లచే పాక్షాద్దగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములుండును మందు శుణముమోషధము. తేజనను మృగము. కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషచతువుల కాటులకు నుజువొసంగును. నెల పాకెట్ 1-కి 0-8-0. పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డబ్బా పాకెట్ నెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ నీయి.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవాలి. కర్రకులకు 100కి 25 మాపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. తిరునామా:— ధనలక్ష్మీ 30 పెన్సి, 16 కంకరేకపేట్, పిడి, సాకారుపేట పోస్ట్, మద్రాసు.

అద్భుత నివారిణి.

126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలెక్ట్రోటానిక్ పెరల్లు

ఇదిబలహీనులకును నీరనులకును మందు. నిద్ర తేకుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగును, మెదడు దిమ్మగా నుండుట,

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సక్తుక, బలహీనము, ఆయానము, కుళ్లనవ్వముపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమస్తాలకు కర్రకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమార్పును ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " " 2-0-0

పవనము! న రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జా నవీనము!

ఆటో దిట్ బహార్

మనోరమముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆత్మ్య బాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగునట్టి యొక్క సంబంధము బోత్రిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయై నైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక సంవత్సరము మధ్యలోనుంటే యెంత శుభముయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించురు. ఇతర వాసనలు దీని నేనియండినా యీ ఆటోదిట్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాథమ్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.

నెల ½ డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0
" 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి " 0-12-0 } వి.పి. చార్జీ
" ½ అవున్సుబుడ్డి 1-కి " 2-0-0 } రూ. 0-4-0
అంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ

నెం 155, బామ్మపురేన పేడి, బొంబాయి

స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మార్తమే!! గుణ మధికము!!

పంచభౌషను చూచికొనిన మోసము కలుగదు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము.

కొంతసేపుమాన్యును. వాయువుపోట్లబావును. పార్శ్వపునెప్పుల బారదోలును. పొట్టును బోగొట్టును. ఇది యిది యనినెల గళలనిధమైన బొప్పలకు సంబంధించింది. వనమాలికలచే హిందూజాతమందు తయార చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలకు నేలు య్యుగ్యతా ప్రశంసలు పొందియున్నది. అన్ని రుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకపాకెట్ పరీక్షించి చూడుము.

తామర తైలము

తామర, తీట, వీసగగజ్జి, దురద, ఉంగరములకంటిముట్టు, రసికారకుట, వెంట్రుక లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను శాశ్వతము జేయుగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. నెల 0-6-0 అ మార్తమే.

మోహినీ తైలము

శ్రీ శ్రుణులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 తులములు మానెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0

దంత చూర్ణము

పంటసొప్పలకు దివ్యోషధము; శుభాననగలిగియుండును. నర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. డబ్బీ 1-కి నెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 అ.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫోరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి. 6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ప్రకటన

పెనుకొండ డి. మునసబు కోర్టు

O. S. 414/19 లో

వాది: కుటూరత్న ముద్దరాచలం, ప్రతివాది: ముద్దరాచలం కుటూరత్న ముద్దరాచలం వైర ప్రాసోటువాడి నంబూరి-14-0-00 రాబట్టుకొను దాదా దాఖల చేసినాడు. ఇందుల ఆక్షేపణలు తెలుపన 2-8-19 తేదీకి వాయివాపున్నది. ఆవాడు ప్రతివాది హాజరుకానియెడల ఎప్పుడోగా దీక్షి చేయబడును.

(Sd) N. సోమసుందరం బి. ఏ.

వాదివరం ప్లీడర్.

* * * * *

ప్రకటన

పెనుకొండ డి. మునసబు కోర్టు

S. C. 221/19 లో

వాది: ఆనంకపూర్ణం పూర్ణాచలం, ప్రతివాది: కరలూ చిన్న మునూరు సామి వరై రావలనై ప్లీడర్ వాడి నంబూరి-8-8-00 రాబట్టుకొను దాదా దాఖల చేసినాడు. ఇందుల ఆక్షేపణలు తెలుపన 4-8-19 తేదీకి వాయివాపేసినాడు. ఆవాడు ప్రతివాది చిన్న మునూరుసామి హాజరుకానియెడల ఎప్పుడోగా దీక్షి చేయబడును.

(Sd) N. సోమసుందరం బి. ఏ.

వాదివరం ప్లీడర్.

ప్రకటన

మహా మహావాక్యము లొక్కండ వెంకటరత్నకవి విరచితములైన అనుప్రీతియైన కృతి ది గ్రంథములు గలవు. ఆంధ్ర భాషాభిమాన తెలిసిన గ్రంథముల నమ్మవేయించుట పెట్టెదలని వెంకటరత్నకవి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయము చేసి గ్రంథముల విడుదలమై సర్వస్వాంత్ర్యములకు బడయగలరు. అందులకు భాషాసేవకు జేయుటయను నిస్సహాయ నితియందున్న వెంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు సహాయము చేయుటయను రెండు గుర్తులుగాను గలగ గలవు

- 1 శ్రీమతి మాధవము (నాటకము)
- 2 ముటి కాచలమహాత్మ్యము (ప్రబంధము)
- 3 అజామిలో పాఖ్యానము, (యక్షగానము)
- 4 సత్యవారాయణపాదసము (ప్రబంధము)

ఈ విషయమై వివరములను తెలిసికొన గోరవారు క్రింది వివరములు వ్రాసికొనవలయును.

వెంకటరత్నకవి గ్రంథములు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
రెండు పెట్టి పీఠ, మద్రాసు.

భాగములను విడదీసికొనుట

ఇదివరకు మద్రాసు జార్జిటవును గిడ్డంగి పీఠిలో 69 వ నెంబరు కొట్టునందు ఎమ్. రామ స్వామిశెట్టి అను పేరుగల నేనును, బి. తిరువేంగ త్తాను శెట్టిగారును భాగస్వాములుగ కలిసి ఎమ్ రామస్వామిశెట్టి అందుకో అనుపేరుతో జరిగి వ్యాపారమును జరుపుచుంటిమి. 1919 సం॥రం జూనునెల 22 వ తేదీని సదరు కంపెనీనుండి తిరు వేంగడత్తాను శెట్టిగారు వీడిపోయిరి. మాయిద్దరి సమాధానమువైనను జూనునెల 23 వ తేదీ మొదలుకొని నేను మాత్రమే రామస్వామిశెట్టి అందుకో అనేపేరుతో వ్యాపారము జరుపుచున్నాను. గనుక ఈ కంపెనీలో వైన చెప్పబడిన తిరువేంగ డత్తాను శెట్టిగారికి యేలాటి సంబంధములేదని ఇందువలన మా కారాదారు లందరికిని మితి ఇతరులకును తెలియపరచు చున్నాను.

ఎమ్. రామస్వామిశెట్టి అందుకో

నం 69 గిడ్డంగిపీఠ, మద్రాసు, జార్జిటవును.

National Psycho Physical Culture
University College.
WANTED - STUDENTS
Fees Moderate, Apply for Particulars
to:- Prof. B. RAMAJOGA RAO,
7, Thumbu Chetty Street, Madras.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

లోకమాన్య తిలకుమహాశయని కుటుములు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు :

అయ్యా, లోకమాన్య కుటుములు, అమ్మింతుకుమ అభినందన పత్రముల మీద సంతకములు చేయించుటకును ఆంధ్రప్రదేశ్ మహాని వివిధ ప్రాంతముల నాయకులకు పంపబడినది. దస్కతుచేసిన కాగితములను అమ్మిగా కచ్చివ రూప్యములను మిగిలిన కుటుములకు ఈ నెల 29 వ తేదీకి బెజవాడ చేరువటుల పంపవలెననియు 80 వ తేదీకి బెజవాడనుంచి బొంబాయికి పంపబడుననియు విన్నవించుచున్నాను.

బెజవాడ అయ్యదేవర కాశేవరరావు.
25-7-19 తిలకు జన్మదినోత్సవ సంఘ సభ్యుడు.

II

కానన నిర్మాణ సభ్యుల

ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు :

అయ్యా, సుప్రసిద్ధులగు శ్రీమత కొండా. వెంకట పుయ్య పంతులవారికి సభ్యత్వము గల్గుటకు మిక్కిలి యానం దించుచున్నాము. ఇదివర కప్పుడును గుంటూరుజిల్లా వారి కి సభ్యత్వ చేకూరలేదు. అట్టి దీనిని, వీరు పొందుటచే యీ జిలాకుగాడ చేయవలెనని. వీరి నిరుపమానములగు శేఖర క్షి, రాజభక్తులే వీరి కీడవని నిచ్చిన కుటుముల సందియములేదు. ప్రజా సౌభ్యములకొరకు వీరు శ్వాసవాది వృత్తినిచూడ వదలి తిరకాలమునుండియు పాటుకుడుచున్నారు. ఈ మంచి యర కాము నందుగూడ కుటుములగు శేఖరమహాశయ పాటు బడుదురని నమ్ముచున్నాము. ఈ జిల్లాయందు ముఖ్యముగ రైతులు పడుకొన్నవారు వర్ణ సాక్షియు. జిల్లాసంఘసభ్యులగు వీరికి చక్కగ తెలిసియు యున్నది. ఇట్టి చిట్కలన్నియు వీరు మున్ముందు వివరముగా కానన సభయందు చెలిపి ప్రజాపాఖ్యమునకై నిరంతరము కృషిచేయుదురుగాక. సంకరాగర్లమూడి. కొత్త భావము.

III

మంజూలు శిక్షలు.

భారతీయుల ధర్మము-విశాఖపట్టణము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు :

అయ్యా, కమరు తే 25-7-1919 ది కాంధ్రదిన వత్తి కలో బ్రచురించిన "మంజూలు శిక్షలు-ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము" అను కిక్కిన చదివినది. అందుల సంగతులు విశదమైనవి. కొండ వెంకటపుయ్య పంతులుగారు కలకత్తానుండి విచ్చేసి యిచ్చటి పెట్టెలో వై విషయమై ప్రసంగించి దగ్గరికిని ధనము ప్రోచుచేయవలసినదిగా నెలవిచ్చిరి. అట్టి మహత్కార్యమునకి విశాఖపట్టణ జిల్లా సంఘమువారు దగ్గ సాయము జేయవచ్చుననిచ్చిరి. వసంతరావు బుచ్చి నుండరావు పంతులుగారు నీ కార్యభారమును దామే నిర్వహించి చందాలు వేయించి సాయము కనూజేసిరి. చేయుచున్నారు. ఈ జిల్లాలో నితరపురవాసులుగూడ నిటుంటి తరుణములో మానభావమునక కడుక క్రికొంది ధనసహాయముచేసి మనభారతీయ సోదరైకమత్యము, కార్యకూలత్యమును చూపనగును. మన భారతీయుల కగౌరవము నాటిల్లుచున్న నీ తరుణమున మహాత్మాగాంధీ, మాలవ్య వార్తను రికరెండు ఆంద్రానుమున్నగు మహానీయులు మొలపెట్టుచున్న వివర లాలా హరికన్ లాము మొదలగు నాయకులవై విధించిన కవిశిక్షలనుగాంచి కుటుముల మూసక ప్రీతికాన్పించి వారికి నీయస్వామ్యము చెల్పి శిక్షల రద్దుగావించుట మన భారతీయుల బాధ్యతయై యున్నది. కావున సోదరలారా! కర్మరహితము. ఇచ్చటి కనంకరావు బుచ్చి నుండరావు పంతులుగారికి నీ జిల్లాలోని యితర పురసోదరులు దమ క్రికొంది ధనమును జంకాలు మూలమున కనూజేసి బంపించిన కర్మలో కొండ వెంకటపుయ్య పంతులుగారికి బంపుదురు.

అంకరాజు సుబ్బారాయ శర్మ.

ఇప్పుడేదిగినవి. ఇప్పుడేదిగినవి.

ఫైర్ స్టోన్ సాలిడ్ టైర్స్. (Fire stone solid Tyres) అన్ని కొలతలలోను అమ్మకమునకు సిద్ధముగా యున్నవి. అన్నిరకముల మోటారు సామానుల మూడవ ప్రాథమికమున్నవి. ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును. (1886)

T. V. Sundaram Iyengar, MADURA.

IV

కృష్ణామండలము.

మహాకావ్యము.

దొరతనమువారి కొక మాచన.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు.

అయ్యా, డెల్టా ప్రదేశముల గూడ జేయదేశతకు ప్రాసములుగా నేర్పడుట కనేక కారణములుగలవు ఏ శేఖరమనను వ్యవసాయికల బలముమీద నాధారపడియున్నది. డెల్టాలో నున్న గోపములు డెల్టా సంబంధములగు కార్యములు వివరీకమగు ఆదాయము విచ్చుచున్నను నిరాదరణగా జూచుటయొగాక శేఖరాల వివర్యాసముల వలన గలిగినది. శేఖర స్వతః కన్ను ధరలు మాత్రమే గాక వ్యవసాయమునకు వైవిధ్యముగను రాజకముగను అనేక చిట్కలు ఆరంభించినవి.

కడచిన కర్మరమున వర్షములేవు. కృష్ణాదికి 40 వత్సరముల నీరుధ్వలన దరిద్రముపట్టి ప్రవాహము మందగించినది. కొన్ని వేల యకరములు బంజరుగా కదలబడినవి. కొన్ని వేల యకరములు ఆగడ్డు మాసాంతమునకు నెట్టెబరచన సాగుచేయబడి నిష్ఫలము లై నవి.

మండిన కంటపైన జేయము నాపెను పెత్తనదారులని బయలుదేరి వారుచేయు కార్యములకులకులకు లాభింక గల యేర్పాట్లు కర్మరలకు మాత్ర మేర్పడునట్లు కరిణిమించినవి. కంట్రిలు ఆఫీసర్లచేరిన చిత్తుపు ధరలపట్టి కర్మరముల రయితుల కెక్కువధర ఇచ్చుచుండ 50 కంటె ఎక్కువ కొనగూడదనియు 55 కంటె కొనగూడదనియు, 60 కంటె ఎక్కువ కొనగూడదనియు కర్మరలకు భీతావహులకేసి, రయితులకు వచ్చేది లాభమును పూర్తిగా నడ్డగించిరి.

రయితులు ప్రజలకు జీవనమును సృజించెదవదనియు దొరతనమునకు బొక్కసము నిండువారనియు వారు మరచి పోయిరి. కర్మర లాభము మేమేలపొందగూడదని అల్లరికి ప్రారంభించినపుడు పిల్లకాయల పోరువార్డుకుట పిండి గలిపిన నీళ్లు పాలని చెప్పి ప్రాగించి నట్లు పెండర్ల సిద్ధమునబెట్టి పోరు చల్లార్చి. ఈ గొడవయంతయు చదువుకుట ఏండ్లును పూండ్లును బట్టును.

గత సంవత్సరము దిరభాస్తు జేసివచ్చుంత మాత్రమున మంజూరు చేయబడ్డను అన్నిభూములు సాగుచేసికొనచ్చునని శ్రీ కర్మరగారు ఆర్థరుకు ప్రచురించిరి. కాని మామూలు సాగులే మంజూరుచేసికొని గత వత్సరము క్రొత్తసాగులకు నీరెటుల కచ్చును. ఈ సంవత్సరము కర్మర సహాయము నడిత్రవానామ చక్కగ నుండుట మొదలగు సంకర్మము లున్నను దొరతనమువారిట్టి యుత్తరవులను దయచేసినట్లు గనుకట్టదు. కంటలకు ప్రోత్సాహ మిచ్చుటకు ఒక ప్రత్యేకాధికార సంఘ మేర్పడినట్లు కలికలలో జూచితిమి. ప్రోత్సాహాధికారుల లెక్కను మాకు దర్శనములు కనుకదరు. సాగు తరుణము తప్పిపోవుచున్నది. తరివారును కృష్ణనీరమును సమృద్ధిగా నున్నవి. మారుగు కాలువలకును, సుమద్రము నకును, కాటలినన్ని విడుదలచుచున్నవి. రయితులకు మాత్రము ఆనీరు బంజరు నేలలకు ప్రాప్తము లేక యున్నది.

బంజరు సాగులన్న కుగ్రీభాషగా నున్నది. ఈ జిల్లా నెలవులేని సాగులకేర్పాటులకులకులకు లక్షలు దర్శించినది. మొట్టికాయలుచిని కలలుబొప్పిట్లకు కుదకు కొండరు గొడ్డుగోడులను ఇండ్లు వాకిండ్లను గోల్పోయిరి.

కరువును ఆవరలేనంటే రయితులకు ప్రోత్సాహ సహాయ సౌకర్యములకు జేయవలయును. చేయుటకిది మంచిరణము. క్రొత్త సాగు భూములకు సాగుచేసి కొనుటకు వెంటనే సకాధికారులు వుత్తరువు నివ్వరలేను. ఈ సంవత్సరము అయికటులోనుంచి కన్గించిన భూములు సాగుచేయరా దను ఉత్తరువుల నావలయును. జిల్లాసంఘకార్యదర్శులును, రయితుల సంఘకార్యదర్శులును దొరతనము వారికి తెలియబరచి ఈ తరుణము తప్పకుండ నుత్తరువులను దీసికొని, కలికాముఖున ప్రచురించినవో ఎక్కువ పిలుగానుండును. "గత సంవత్సరము బంజరుసాగులకు సాగుచేసుకొనవలసినదని ఇచ్చిక ఆర్థరులో ప్రయోజనము లేదు. ఈ సంవత్సరం యింకాక ప్రయోజనంలేదు." సాంఘికులును, అధికారులును క్రొత్తరహించి "జేయము నాపుట విధాయకము."

కృష్ణాజిల్లా రైతు.

నిన్నటిదినము (జూలై 24) హార్డింగ్ నుండి హ్యంకుటా కోర్టులో 800 భారతీయ నైనికులు సంఘస్థిర సంధ్యమున ప్రవేశించిరి. శేఖర దక్షిణ హ్యంకుటాలో ఇంకొక 700 ల నైనికులు ప్రవేశించెదరు. సార్వభౌముడు వీరిని సత్కరించును.

Y Street, Madras

శ్రీ గవర్నరుగారి పర్యటనము.

శ్రీ విల్లింగ్డన్ ప్రభుత్వము, అంతరిక్ష కార్యదర్శిగారి ను ఏ. సి. డబ్ల్యు. గారితోడ, కామ్రేడ్. జి. జి. గారితోడను గలవాడు, విశాఖపట్టణ మండలములకు బోయిపోయి యీ నెల 21-వ తేదీన ఉదయమునందు బయలుదేరినది. ఉదయమునందు మొట్టమొదట సాయంత్రము 5-15 గంటలకు మేటపాలయమునకు వచ్చి, అచ్చటి స్థానిక ట్రేనింగు మీద ఆమెను సాయంత్రము 6-45 గంటలకు రాజపురమునకు బయలుదేరి, ఆగస్టు 2 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 3 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 4 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 5 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 6 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 7 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 8 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 9 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 10 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 11 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 12 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 13 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 14 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 15 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 16 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 17 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 18 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 19 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 20 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 21 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 22 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 23 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 24 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 25 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 26 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 27 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 28 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 29 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 30 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు. అచ్చట నుంచి ఆగస్టు 31 తేదీ ఉదయము 8 గంటలకు బరంపురమునకు వెదలెదరు.

అనంతరము 28:—121-వ, 147, 152 హిందూ కల్యాణము అనుబంధముల క్రింద నేరస్తులను సాంతుకముగా మిదలెదలిన నేరము తేజవరమునాడు విచారణ ప్రార్థన మైనది. ప్రభుత్వము తరఫున దొరలనువారి వ్యాజ్యము నొసమింపబడినది. ముద్రముత్యపురమునాథ కాయగారు తన కేసును అంగీకరించిరి. స్థానిక ప్రభుత్వము వారి ఉత్తరప్రకారము పోలీసు నుండి తెలియగలుగు పిర్యాదులు దాఖలు చేసిరి. ఫిర్యాది సాక్షులను గూర్చి దీక్షాకాండ బడినది. ఏ.సి. 10 తేదీన అనంతరము మామిడి జరిగిన ఆల్టరు లను గూర్చి డి. పి. మామిడి తెలియ గూర్చి గారంతయు నడిచిరి. మెయిలుకరకు జనమూసాను పోలీసువాడి పిచ్చేయ ముగ ఒత్తిడి కలగజేసిరి. ముగ్గురు నడిగించిరి. తుపాకులను గారెద్దమని తెలియించిన పిదప ప్రజలు చనిపోయిరి. ఒక ముగ్గురి గాయములు కలిగినది నింటిని సాక్షి అనే నడిగెను. ఈ ముగ్గురి గుర్తింపించినందు ఆతని సాంకేతికమును సాక్షి నడిగెను. ఈ ముగ్గురి వాంగ్మూలమును ముద్రము గృహ మన తీసుకొంటిని తెప్పెను. ఈ ముగ్గురి ప్రమాదముగ నున్న దని తెలియజేయుటకు నేను బంధించలేదని సాక్షి నడిగెను. ముద్రము ఇంటిముల్లను కాపలా చేయబడినది. ఈ ఆల్టరు జరిగినపుడు తానపోలీసువారిలో నుండినది పాడొన నున్న పేరును గులాయ మహమ్మదు తెప్పెను. ముద్రము గాయములు కలిగిన పిదప ఒండెలో తీసుకు పోవుచుండగా పిదప తీసెను. లాస్టు ప్రతిమ దగ్గర ముద్రముని యెద్దరు చేతులతో విజయచంద వింటినెను. అనంతరము నాయకులు వెళ్లిన నుద్దాహరణగానికి అందజేసెను. పిర్యాది సాక్షులను తెలియజేయబడినది. లాస్టు ప్రతిమ వారు ముద్రము వాంగ్మూలమును బుచ్చుకొనిరి. లాస్టు ప్రతిమలో నుండి తెలియబడినది బోయి ముద్రము దగ్గర తా నొక మూకకు గలగొంటిని ముద్రమునడిగెను. వీరు 800, 400 ల కరకుందరు. ముగ్గురు ముగ్గురు ప్రక్కనుంటినెను. ఎనలో పట్టమిదను, ఎడమచేతిమిదను గొట్టరెను. తదనంతరము గూడ ముగ్గురు ముగ్గురు. కొంతవారము వీరి నెత్తి బండిలో చేసుకొని పోయిరి. మరల 29 తేదీన విచారణ చేయబడినది.

శ్రీ మహా విశేషము, ఇల్లు ప్రాయమునాడు:— సంధ్యుత్సవములకు రాజకీయ భావన సాహెబుగారు విదవి వెట్టివైదిలో రాజకీయ నిర్బంధము లిద్దరుగలరు. హరిలాలు భట్టు 2. భాయికంకర గారలు గారలు. రాజు గారు శ్రీ మహా సమాచార పత్రికా సంపాదకులు.

రాజమహేంద్రవర వార్తలు.

రాజమహేంద్రవర కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారి ఆస్తినిక్షేపము:— 20-7-1919.వ తేదీన ఉదయము రాజ్య లక్ష్మీ ఉద్యానమును క్రిందకులైన పంతులుగారి ఆస్తికల వారి పత్ని గారైన క్రిందకులైన రాజ్యలక్ష్మీయ్యగారి సమాధి కర్త భూస్వామి జేయబడినది. పురమందలి వెద్దలు పంతులు గారి మిత్రబృందమును ఆ కాలమందు మిక్కిలి విచారమును నూపించిరి. అనంతరము సాయంత్రము 4-80 గంటలకు పార్శ్వమందిరమున సంస్కృతి సంసేవము జరిపబడినది. మందిరమునకు వీరేశలింగం ధియ్యవైత ఉన్నత సాతకాలాది వ్యాఖ్యలు ఉపాధ్యాయులు, పురమందలి వెద్దలు శ్రీమతి అనేకలు వచ్చిరి. ముగ్గురు, కర్మవతి వెంకటరత్నం నాయకుగారు సంస్కృతి సంసేవమును నడిపిరి. చాలాకాలము వైకృత్యము గావించి, ముగ్గురు పంతులుగారి విషయము యెద్దలమై, సందర్భానుసారముగ ఇతిహాసములు చెప్పి యు పంతులుగారు కార్యవీక్షి తిల్పిలునియు, భగవంతుని నెప్పుడు తమస్మృతియందుంచుకొనుచు తగుముగమును ప్రతి నిధిమనట్టి మహాపురుషులలో నొక్కరనియు, వారి అనుచరు లు, వారియందు భక్తితాత్పర్యములు గల వారు పంతులుగారి కార్యముల నొక్కొక్క రొక్క ఒక్కొక్కటికొని కొన సాగింపబడినదనియు నుడిచిరి. సభ వైకృత్య సంకీర్తన ముతో ముగిసినది.

లోకమాన్యుని జన్మదిన వర్ధంతి. 28-7-1919 వ తేదీ మిక్కిలి వనితమైనదిగ నెంచి మాపురమందిరమున పురవాసులు లోకమాన్య తిలకుగారి జన్మదినవర్ధంతిని గావించిరి. మ. రా. శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహంగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. మ. రా. శ్రీ గజల్లి రామచంద్ర రాజుగారు ఎమ్. ఎ. లోకమాన్యుని పత్రికను కొనిపాడుచు శతభక్తులతో పత్రికను మహానీయములగా గాంధీ మాలవ్యా తిలకుగారు పత్రికను అనియు, తిలకు గారి యెడల గల యెక్కుడు వారి వక్రత్వముకంటె వారి ముఖమందలి ఆకర్షణ శక్తియయినది, వారి శతభక్తి అన్యాయ సాహసమైనదనియు చెప్పిరి. అనంతరము మ.రా. శ్రీ అనంతర రామరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు తిలకుగారి శతభక్తిని మహాకవియైన నేరమనియు అట్టివారిజన్మదిన వర్ధంతులు పరమ పాపములైన నరసియు చెప్పిరి. అనంతరము శ్రీ బోసపాటి రామలింగంగారు, మ.రా. శ్రీ సాలమ రామయ్య గారు. బి. ఎ. బి. యల్ మామిడి. అగ్రాసాధిపతిగారు తిలకు మహాకవిని అసమాన శతభక్తిని, శతానంతరము నడ్డకత్తులను, ఇప్పుడు అంగ్లేయ భూమిని వాదచేయుచున్న పనిని కొనియాడుచు సభకు ముగించిరి. సభాసందర్భమున తిలకుగారి 100 పటములు ఆమ్రుతమైనవి. శ్రీ రామ విండు లోకమాన్యుని కల్పనవర్ణనలతో ముగిసినది ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింప బడినది.

జిల్లాజడ్జిగారు. మాజిల్లాజడ్జిగారైన జె. సి. థెర్నాడ్ గారు ఈరోజున విరమించుకొని ఛార్జీని ఒప్పుకొని తమ పరిమితి విశ్రాంతిని గొనుచున్నారు. వారికి బదులుగా యెక్కువరా నున్నారో యింకెను తెలియదు.

కాలమానము. మధ్యమధ్య యెండలతిలకముగనున్న, మరసినప్పుడు వాన భారాపాతముగ ఎడమదడపరుయందు సప్తాక్షరములు నుగనున్నది. ఈ సంవత్సరము పంటలు బాగుండ వచ్చునని లోయచున్నది.

ఒక క్రిమినలు కేసు. ఈ వారము మాజిల్లాకోర్టువారు ఆగ్నిరాముడు అను పర్యావరణ తక్కువని, కన్నులనీ, తదియెండు ద్వీపాంతర వానకీర్తి విధించిరి. వీరిని యా నేరములు జేసిన పాతదొంగ. ఇదివరలో తదియెండు వెటసాలకీర్తి కర్తవాడు. ఇప్పుడు వీరివై మోపబడ నేరము ఈడిగవాండు కల్లు కావడి పట్టుకొని పోవుకప్పుడు వారలవద్దనుండి బలాత్కారముగా దొంగిలుగా ఒకరూపాయకల్లు డబ్బు లిచ్చుకుండా త్రాగినవాడట.

చిన్న చిన్న పనులు:—అయ్యో. నేను నుదర్శిని, వైభావ నమెదలగు వార్తాపత్రికలలో “ముసావిజయము” నాటకమును భాండాగారములకు, శ్రీ సమాజములకు ఉచితముగా యిచ్చెదనని ప్రకటించియుంటిని. కాని 40 ఆర్డరు మాత్రమే వచ్చినది. ప్రత్యేక కృత్యముగూడ వేంతుగా పంపుమనియు, విశ్వలనంపియు విశ్రీకృత మనోరంజనము నున్నార. కాన అట్టి వారలకు విశ్వలనంపనల ననియు, వై నాటకమును అదాపుర విశ్వలనంపన ప్రతి ప్రతికా పాతకునకు జూలె నెల ఆంధ్రమునకు ఉచితముగా నిచ్చెదననియు విన్నవించుచున్నాడు. అబ్బరాజు వేంకట రంగారావు ఇవగలు.

భర్తృహరణ అయ్యున్న వైద్యులు:—నిన్నటిదినం (28-7-19) సాయంత్రం భర్తృహరణ పురవాసులగు చివగర్ల సంబరాజు రాజారావు ఎం. ఏ. సి. గారితో స్థాపిత బడిన భర్తృహరణ ఆలయపు ప్రార్థనాభివృద్ధి అతివైభవముతో వేటలో నగరేంద్ర ఆలయమున జరుపబడినది. దివాన్ బహద్దరు టి. రామరావుగారు అగ్రాసాధి పర్యాయము జరిపించిరి. భర్తృహరణ డివిజన్ డిప్టీ కలెక్టరుగారు యన్. రాఘవేంద్ర రావుగారు వాటి కంకరరావుగారు యర్సగుంట సంజీవరావుగారు మానేవల్లి నంద్యంకందనము నారాయణరావుగారు మున్నగు ప్రముఖులు వచ్చిరి. అగ్రాసాధిపతిగారు ఆయ్యున్న వైద్యుల ప్రార్థన ప్రయత్నము గురించి యభ్యర్థించిరి. శ్రీ భర్తృహరణ పూజాసంకరము దివాన్ బహద్దరుగారివై వైద్యుల కవాటము తెరవబడినది. అందు ఆంధ్రబడియందీన, బొంబే రాజములను, ప్రార్థన యంత్రములను, సభ్యులతో విమర్శించుచు భూమాప్రాయములను తదుపరి ప్రవృత్తుల లాంబూలులతో సభవారు గౌరవించబడిరి. వాన్ కంకరరావు.

శ్రీ గారు పట్టాభిషేక మహోత్సవము:—వైజవాడలో చల్లరాజువారి సత్రమునందు బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది ఆమ్రుత రామకాస్తులవారివై యెనిమిది మాసములనుండి శ్రీమద్రామాంజనేయ పురాణకాలక్షేపము జరుపబడుచున్నది. ఆ పురాణ సంకల్పమున నిర్ధాక్షిణ్యమునందైన కార్తవీరు శుద్ధ 2 మంగళవారం రోజున అంజనేయ సహస్రనామపూజయున్నది. గురువారం ది 27-7-19 రోజున కలగల గం 11-15 ని. లకు శ్రీ స్వామివారికి పట్టాభిషేకమున్నది. రాత్రి ఊరేగింపు ప్రకృతమున్నది. జరుపబడును. కాన ఎల్లరు దయాచేసి మా సత్కారముల గృహించు బ్రాధితులు—వైజవాడ వైశ్య బృందము.

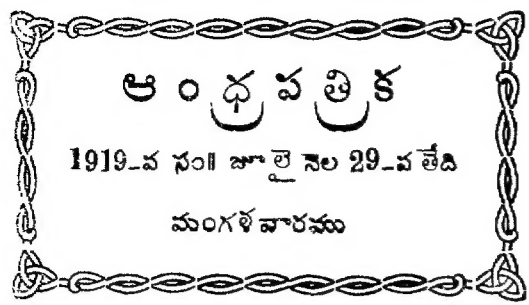
వాతావరణ నిర్ణయి

1919 నెల జూలై 29. తేదీ మంగళవారము.

వాతావరణ నిర్ణయి	ఉష్ణోగ్రత	వర్షపాతము	వాతము	వాతము	వాతము
ఉష్ణోగ్రత	90.9	79.8	...	15.46	15.22
వర్షపాతము	85.9	78.8	0.07	9.92	11.2
వాతము	84.8	76.4	0.46	8.87	1.25
వాతము	87.2	75.5	1.40	17.70	12.11
వాతము	89.7	75.2	0.37	14.81	12.02
వాతము	88.4	77.8	0.18	7.26	4.95
వాతము	87.7	78.9	0.10	8.6	7.9
వాతము	84.5	72.5	0.12	14.79	12.48
వాతము	89.8	76.1	...	11.71	6.79
వాతము	88.3	75.7	...	4.56	6.48
వాతము	88.2	78.6	0.40	7.68	9.29
వాతము	91.9	76.3	0.06	14.10	8.66
వాతము	79.1	65.8	...	16.19	12.35
వాతము	88.2	76.4	...	15.66	10.60
వాతము	93.2	73.1	...	14.92	13.24
వాతము	81.2	67.5	...	5.82	7.01

ఉత్తర మలబారులో కొన్ని స్థలములందు దక్కా ఇతర ప్రదేశములందు వాయుభారము కొంచెముగా తగ్గినది. నైరుతి దిశయందు ముఖ్యముగా వాయుభారమున ముప్పులధికముగ నున్నది. బంగాళాఖాతమునందలి దీవులలో వాయుభారము మామూలు కంటె చాల తక్కువగ నున్నది. సముద్రతీరములందును, దక్షిణముననున్న కొన్ని లోపలి ప్రదేశములందును, ఉష్ణము హెచ్చినది; ఇతర ప్రదేశములలో నది తగ్గినది. వాయువులయందు ముప్పు లంతగా లేవు. ఇంచుమించుగ నన్ని ప్రదేశములందును తగ్గిపూట ఉష్ణము మామూలుకంటె చాల తక్కువగ నున్నది. దక్షిణ కొంచెమును రాత్రిపూట ఉష్ణము హెచ్చుననియున్నది. ఇతర స్థలములలో నది మామూలుకంటె తక్కువగ నున్నది. ఆర్ద్రతయు, ముప్పును తగ్గినది. అగ్నేయ దిశయందు దక్కా ఇతర ప్రదేశములందు కొంచెముగ తగ్గించినది. స్థితిగతు లంతగా మారలేదు.

ఎద్వర్లు, బి. రాను ఆర్టింగు వాతావరణాన్ని.

విద్యాభివృద్ధి

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడనున్న సమయమున, హిందూదేశ విద్యాభివృద్ధి యితాహకరముగ గాన్పించుట లేదు. ప్రారంభవిద్య దేశమునందు నిర్బంధముగ గలక బడిన గాని, విద్యాభివృద్ధి కవకాశ ముండజాలదు. ప్రారంభోచిత విద్యను నిర్బంధముగ గలపుట కింతకన్నను అనుకూలతరుణముండనేరదు. ప్రజలు స్వకరిపాలనా బాధ్యత నికమిద వహించెదరు. తమధర్మము లెవ్వయో గుర్తెరిగి, తమ ప్రతినిధులు తమ యేమలాభములకై కృషి సలుపుచున్నారో లేదో పరిశీలించుటకు, తుదకు ప్రారంభవిద్య నైనను ప్రజాసామాన్యము నేర్వవలసియుండును. శోభలేగారు కోరినపుడే నిర్బంధ ప్రారంభ విద్యా విధానమును దేశమందంతటను ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పియున్నచో, దేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచి యుండెడిది. నియోజకగణము లీ దేశమున లేవను సకవాదమున కాధారము లేకుండెడిది. సాత్తుబరో సంఘమువారు సూచించిన నియోజక వర్గమునకన్న నెక్కుడు విశాలమగు నేర్పాటుల సూచించుటకు వీలుండెడిది. ఇప్పటి కయినను, నిర్బంధ విద్యావిధానమును నెలకొల్పుటకు దృఢప్రయత్నములు గావించబడుట లేదు. విద్యాశాఖ ప్రజలవరము జేయబడి, తగిన ధన సమృద్ధి ప్రజాయత్త శాఖలకు చేకూర్చబడచో, సంస్కృతికరమగు విద్యావిధానమును నెలకొల్పుటకు సాధ్యమగును. ఆంగ్ల దేశమునందు, జనసామాన్యమున చాలవరకు ప్రారంభవిద్య వ్యాపించియున్నది. అయినను, జీవనయాత్ర కనుకూలించెడి సెకండరీ విద్యను వారిలో వ్యాపింపజేయుటకు, ఫిషరుగారి విద్యాశాసనము నెలకొల్ప బడినది. అజ్ఞాన పరిష్కృతమగు హిందూదేశమునందు, విద్యాభివృద్ధి ప్రయత్నములు కొనసాగుట లేదు. వ్యత్యాసము జేటలెల్లము.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ విచారణసంఘ నివేదిక యింకను వెలువడలేదు. అందలి సూచన లెపు డాచరణలోనికి వచ్చునో తెలియదు. ఆ సూచనలన్నియు ఉన్నతవిద్యకు సంబంధించియుండును. వార్తామికవిద్యయు సాహిత్యవిద్యయు కలసి యుండవలెనని, యిపుడు సర్వసామాన్యముగ సంగీకరింపబడుచున్నది. ఆంగ్లదేశములోని విద్యాశాసన మీఫలితము నాశించుచున్నది. ప్రభుత్వ విద్యా ప్రతిష్ఠానలందు తగిన ఏర్పాటులు హిందూదేశమున లేకుండుటచే జాతీయ విద్యావిధానముపై ప్రజలు ప్రేమ గను జటచుచున్నారు. ఇండస్ట్రియల్ కమిషను నివేదికము, విద్యా విధానములో మార్పులవసరమని, అంగీకరించుచున్నది. కాని, యీ నివేదికపు సూచన లెపు డమలులోనికి వచ్చునో యింకను తెలియకున్నది. హిందూదేశమునందు, ఆలోచనలలో కాలము గడుచుచున్నది. సర్వరకార్యాచరణము గాన్పించదు. 1917-18 సంవత్సరమునందు, హిందూదేశములోని విద్యాభివృద్ధిని పరిశీలించి, ఆశాభంగము కలుగకమానదు. 1912

మొదలు 1917 సంవత్సరము వరకును, ప్రయమరీ పాఠశాలలో విద్యనభ్యసించువారి సంఖ్య లందు సంవత్సర మొకటింటికి, సగటున 116, 117 వంతున వృద్ధి గన్నట్లును. 1917-18 సంవత్సరమున 114,011 వృద్ధిమాత్రమే గన్నట్లును. కొన్ని రాష్ట్రములందు వృద్ధికి బదులు ఊణ తగూడ గాన్పించుట శోచనీయము. బొంబాయి, కంబారు, బర్మా, మధ్యరాష్ట్రములు, అస్సాము, సరిహద్దు రాష్ట్రములలో విద్యనభ్యసించువారి సంఖ్య దగ్గర. హెచ్చుదల గను కడు రాష్ట్రములందునను, నది ఎన్నడగినంతగ లేదు.

నివేదికయందు, కారణము లిందుకు సూచించబడెను అని సమర్థయోగ్యముగ గన్నట్లును. విద్యాభివృద్ధి అతి త్వరితముగ కొనసాగవలసిన యీ దినములలో, అభివృద్ధికి మార్గం కొన్ని రాష్ట్రములలో ఊణత గూడ గాన్పించుట భావ్యముగ లేదు. ప్రజల సంఖ్యకును, విద్యనభ్యసించే వారి సంఖ్యకును గల దామాషాలో మార్పుతగలేదు. నివేదిక వత్సరమునందు, బొంబాయి మ్యునిసిపాలిటీలో నిర్బంధ విద్యను ప్రవేశపెట్టుటకు చట్ట మంగీకరింపబడెను. మిగిలిన రాష్ట్రములలో గూడ కొంత కదలిక కలిగినది. కాని, యిట్టి స్వల్ప ప్రయత్నములు విద్యాభివృద్ధికి చాలవు. అన్ని రాష్ట్రములకును వర్తించే శాసన మొకదానిని గావించి, నిర్బంధ విద్యావిధానమును దేశమందంతటను త్వరలో నెలకొల్పుట యవసరము. అంత వరకును విద్యావ్యాపకమునకు విశేషావకాశ ముండదు. కంబారు, బెంగాలు, బొంబాయి రాష్ట్రములలో సెకండరీ విద్య సంస్కృతికరముగ లేదని నివేదిక తెలుపుచున్నది మద్రాసు రాష్ట్రపు సెకండరీ విద్య ఎంతటి యసంతృప్తికరముగ నున్నదియు, యీ రాష్ట్రము వారికనుభవసిద్ధమే. యూనివర్సిటీ విద్య లోపభూయిష్టముగ నున్నదని శాక్షుల కమిటీవారు కనుగొనిరి. ఏవిశ్వవిద్యాలయమునందున శాస్త్రపరిశోధనకు తగిన అవకాశములు లేవు. ఈ విషయమునందు, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము చాల వెనుకబడియున్నది కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము, జగదీశ చంద్రబోసు, డాక్టరు పి. సి. రే, మొదలగు శాస్త్రజ్ఞుల మూలమున, విద్యార్థుల కెక్కు డవకాశముల నొసగుచున్నది.

దేశాభివృద్ధి కవసరమగు శాఖలు విశేషముగ విశ్వవిద్యాలయములో నేర్పబడుటలేదు ఇటీవలనే, బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు సాంఘిక శాస్త్రమును నేర్పుటకు ప్రొఫెసరు గెడ్డిసుగారిని విలిపింప నిశ్చయించిరి. విశ్వవిద్యాలయ చారిత్రమునందిది క్రొత్తమార్పునుబుగ్గియును. ఇటులనే ప్రజల సాంఘిక రాజకీయ జీవితమున కక్కరకు వచ్చెడి అనేక శాఖలను నెలకొల్పవలసియున్నది. విద్యావిధానమునందు, త్వరలో మార్పుగలుగుట యవసరము. విద్యాశాఖ యీమారు ప్రజలవశము చేయబడునని విశ్వసించవచ్చును. అట్టి తరుణమున, దేశమున కనుకూలమగు విద్య త్వరలో వ్యాపించుట కెట్టి ప్రయత్నముల సలుపవలయునో, ప్రజా ప్రముఖు లిప్పటినుండియు నాలోచింపవలయును. విద్యాశాఖ ప్రజాయత్తమగునపుడు, సంచలనము జావకుండుట, అసర్థదాయకమగును. విద్యాభివృద్ధి కెట్టి మార్గముల నవలంబింపవలసియుండునో, ఎట్టివిద్య దేశమున కనుకూలించునో, నాయకు లిపుడే నిర్ణయింపవలయును. విద్యావసరముగూర్చి దేశములో ప్రబోధము గలిగించుట కిప్పటినుండియు పనిబూని, ప్రజాసామాన్యమున జ్ఞానసముపార్జనాశక్తిను కలిగింపవలయును. దేశము జ్ఞాన తేజముతో వెలుంగునపుడుగాని స్వకరిపాల

నా విధానము జయప్రదముగ కొనసాగనేరదు. ప్రజలపుడుగాని తమ విద్యుక్తములను బాగుగ గ్రహించజాలరు. నూతన బాధ్యతలను నిర్వహించుటకు దేశమును సంసిద్ధురచవలసిన బాధ్యత నాయకులపై నిలచియున్నది. ఇందుకు నిరంతర ప్రజా ప్రబోధమే ముఖ్యసాధనము.

ఎన్నికల ఫలితము

మద్రాసు ప్రెస్సుపత్రికలో ఎన్నికల ఫలితము గూర్చి నొక విశేషం యిటుల వ్రాయుచున్నాడు.

“ప్రజానియుక్త సభ్యులు 21 మందిలో, 4 గురు యూరపీయనులును, 8 గురు మహమ్మదీయులును, 8 మంది బ్రాహ్మణేతరులును, 5 గురు బ్రాహ్మణులును, ఒకరు ఉన్నతకులపు మలబారు హిందువులును, కలరు. ఇందునుబట్టి 5 గురు బ్రాహ్మణులు, 16 మంది బ్రాహ్మణేతరులును గలరని తెలుచున్నది. వృత్తుల బట్టి చూచిన, 6 గురు మాత్రమే న్యాయవాదులు గలరు. వీరిలో నలుగురు మాత్రమే బ్రాహ్మణ న్యాయవాదులు గలరు. ఈనలుగురిలో ఉత్తర మండలములనుండి కొండ వెంకటకృష్ణయ్యగారును, దక్షిణ మండలములనుండి సరసింహయ్యగారును మాత్రమే హిందూరూపులు వచ్చుమువారు. వి. కే. రామానుజా చార్యులగారు వకేలు గాకపోయినను, వారు మరువదగినవారు గారు. వీరితో యీ కూటు హుస్సేనుగారిని కలుపుకొనినను, రాబోవు శాసనసభ మితవాద పూరితముగ నుండును. బ్రాహ్మణులుగాని వక్టీలుగాని హిందూరూపులు వారుగాని శాసనసభలో సీమారు ప్రాముఖ్యము బడయజాలరు. అయినను, దేశ సమస్యల నాలోచించుటలో క్రొత్తసభ వారెంత మాత్రము వెనుదీయరు.”

ఇందునుబట్టి, ప్రత్యేక బ్రాహ్మణేతర నియోజక వర్గం లేనిది, బ్రాహ్మణేతరులకు శాసనసభలో తగిన ప్రాతినిధ్య ముండదను వాదమున కిప్పుడే నాధారము తప్పిపోవుచున్నది. సాత్తుబరో సంఘము వారిసూచన లాచరణలోనికి వచ్చుచో, నియోజకవర్గమింకను విశాలమగును ఎన్నిక హక్కులు ఆస్తిని బట్టి మాత్రమే నిర్ణయింపబడుటచేతను, ఆస్తియున్న ప్రదేశమున నివసించియుండుట యవసరమగుట చేతను, బ్రాహ్మణేతరుల ప్రాబల్య మతితయింపక తప్పదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేదని, స్వకరిపాలనమును నిరాకరింపవలె నను వారు, ప్రాస్వద్వస్థితో రాజ్యాంగ సమస్యలను పరిశీలించుచున్నారనుట నిశ్చయము. సర్ కంకర నాయకుగారు, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేకున్నను సంస్కరణములు బ్రాహ్మణేతరుల కెక్కుడుగ లాభించునని వివరించియుండిరి. ప్రభుత్వము వారు నియమించిన, అనధికార సభ్యుల నాయముల పరిశీలించుచో, బ్రాహ్మణేతరుల నాయములే విశేషముగ గాన్పించును. “క్రొత్త ఎన్నికలు బ్రాహ్మణేతరోద్యమ ప్రాముఖ్యము గనుజుబడినవి..... శాసన నిర్మాణసభలో ప్రభుత్వము వారు నియమించిన సభ్యుల వైఖరి జూచిన, ఉద్యమ ప్రాబల్యము మరింత గన్నట్లు” నని జస్టిసు కృత్రిక సయితము అంగీకరించుచున్నది. పూర్వపు స్థితి ఎటులున్నను బ్రాహ్మణేతరు లికముండు శాసన సభలో ప్రాబల్యము గాంచెదరని విశ్వసించవచ్చును. అనవసరమగు భేదభావములను వదలి, అన్ని శాఖల వారును గలసి రానున్న సంస్కరణములు జయప్రదముగ కొనసాగునటుల కృషి సలిపి, దేశమాత నారాధించుట భావ్యము.

జాబ్బయ్యల కంపెనీలు

1918-19-వ సంవత్సరపు నివేదికనుజూచిన, జాబ్బయ్యల కంపెనీల యభివృద్ధి అంత గొప్పట్లు 1918-వ సంవత్సరంభమునం దు కంపెనీల నిర్వహణ శాసనము గావింపబడెను. దీనివలన కంపెనీలను రిజిస్టరు జేయుటగాని, పేరు మొత్తమును హెచ్చుజేయుటగాని, చెల్లిం పని మొత్తమును చెల్లించును కోరుటగాని లె న్న కావలసియుండును. అయినను లక్షరూపాయలకు మించని నిధుల కీ శాసన ము వర్తించదని ప్రచురింపబడెను. ఈ శాసనము క్రింద 202 లెన్సెస్ లీయబడెను. నివేదిక వత్స రారంభమున, 394 కంపెనీలు కనిజేయుచుండెను. సంవత్సరంతమున 461 కంపెనీలు బనిచేయు చుండెను. రిజిస్టరయిన కంపెనీలసంఖ్య 1917-18 కన్న 11 తగ్గెను. జాబ్బయ్యల కంపెనీలు హిందూ దేశములో విశేషముగా బాంకింగు వనితేయునవియు, ఋణము లిచ్చునవియుగా మాత్రమే నుండెను. ఇట్టి వాటిలో క్రొత్తగ రిజిస్టరయిన కంపెనీలన్నియు భారతీయులచే నిర్వహించ బడుచున్నవి. వ్యాపారము జేయు కంపెనీలు 8 దింటిలో 7 భారతీయు లవి. క్రొత్తగ రిజిస్టరయిన ఒక మిల్లు భారతీయు లది. ప్రయివేటు కంపెనీలలో బాంకింగు వని చేసేది వన్నియు భారతీయులచే వ్యాపారము జేసెడి 9 టిలో 2 మాత్రము యూరపీయులవి. సంవత్సరంతమున, స్వల్ప భముకొరకు గాక దేశోపయోగము నిమిత్తము పనిజేసే 36 లిమి టెడు కంపెనీలు రిజిస్టరుగుల గమనింపబడ దగియు న్నది. 16 కంపెనీలు అగిపోయెను. 6 కంపెనీలు రిజిస్టరులలోనుండి తొలగింపబడినవి. జాబ్బయ్యల కంపెనీల సంఖ్య త్వరలో వృద్ధిజెందు నను నాశకు తావు గలదు.

ట్రాన్సువాలు శాసనము: ఇండియా ప్రభుత్వము

ట్రాన్సువాలు శాసనము భారతీయుల క్రేయ మునకు ప్రతిబంధకమని, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు గ్రహించుటయేగాక, మాంటాగుగారికి గూడ హిందూదేశీయుల కష్టములగుడ్డి తెలిపి రనియు, మాంటాగుగారి విషయమును మిల్నరు ప్రభువుగారికి తెలియజేయిరనియు, యాటరు తెలిపేయం దెను. ఇంతియేగాక, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ యసమ్మతిని గానాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికిగూడ బంపింతుల కిదిగాను ప్రచురించిన లేఖలబట్టి గ్రహించ వచ్చును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణ లన, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు పాటింప లేదని, సర్ జార్జి బార్నెసుగారు గాంధీ మహా శయునికి వ్రాసెరి. క్రొత్త శాసనము సంపూర్ణముగ తమకు జేరిపెమ్మట, ప్రభుత్వమువారు ముందే మిజేయవలయునో నిర్ణయించెదరని, బార్నెసు గారు సూచించిరి. గాంధీగారు దెలిపింతుల, బార్నెసుగారు దక్షిణాఫ్రికా సమస్యను బాగుగ గుర్తించింతుల గన్నట్లును. అయినను, హిందూ దేశీయుల హక్కులను కాపాడవలెనని, హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారు పట్టుదల జూపుచున్నారు. హిందూ దేశీయులీ యవకాశమును గుర్తెరిగి, ఇండి యా ప్రభుత్వమునకు తమ సొదరుల కష్టముల గుడ్డి తెలియజెప్పి, వాటిమూలమున కార్యసాధ ల్యముగాంచుటయవసరము. దక్షిణాఫ్రికా భార తీయులు తిరిగి సాత్విక నిరోధమును ప్రారంభింపక ముందే, యీ శాసన మెటులయినను రద్దగునటుల, హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారును, భారతీయులును కలసి గాఢముగ ప్రయత్నించుట ముఖ్యవసరము.

రాజమహేంద్రవరపు ప్రభుత్వకళాశాల

1918-19-వ సంవత్సర ప్రభుత్వకళాశాలా నివేదిక మిపుడు ప్రచురింపబడినది. సంస్కృతము, తెలుగుభాషలను నేర్పుటకు ప్రత్యేకముగ నొక యువన్యాసకు డయినను నుండవలెనని, కళాశా లాలాధ్యక్షులు గోరుచున్నారు. తెలుగు సంస్కృత భాషలు బి. ఏ. పరీక్షకు ప్రత్యేకశాఖగ నేర్ప రుపబడినవి. అట్టితరీ, ప్రత్యేకోపాధ్యాయు లొక రీ శాఖకు నియమింపబడుట యవసరము. కళా శాలాభవనము విద్యార్థులకు చాలుట లేదని, అధ్యక్షులు నుడుపుచున్నారు. భవనము విస్త రించబడిన యెడల, కళాశాలా కార్యక్రమము తిన్నగ జరుగుటకు వీలులేదని అధ్యక్షులు వ్రాయు చున్నారు. ప్రభుత్వమువారి విషయమై వెంటనే యోచించుట భావ్యము. విద్యార్థులసంఖ్య నివే దికవత్సరమున హెచ్చెను. ఇంటర్మీడియేటు పరీ త్త ఫలితములు, గత వత్సరమునకన్నను బాగు న్నవి. బి ఏ పరీక్ష ఫలితములు మాత్రము సంత్సృష్టికరముగ లేవు. అధ్యక్షులగు కూర్చో గారు సంవత్సరపు కెలవుమీద స్వదేశమునకు వెడలుచున్నారు. వీరు విద్యార్థులపై ప్రేమ జూపుచు, కళాశాలాధ్యక్షులయ్యునకై పట్టుదల తో బనిచేయుచుండిరనుటకు సందియము లేదు.

తలకు గారు: అరవిందఘోషమువారి యభినందనము
అరవిందఘోషుగా రిటుల వ్రాసెరి.

“తలకు గారి కార్యవిధానములను లిఖించిరింప బడి ఆయన భావములు, సామాన్యరాజకీయ భావములగ జేత మందంతటను వ్యాపించినవి. ఇప్పుడు మిగిలిన దంతయు, పరిణామ మొత్తంలో జరుగవలెనను నున్నమాత్రమే. తలకు గారింకను, నామకత్వము వహించి కృషింపుచున్నారు. ఈ పని యుగిసింపును, ఆపని జీవిత సంతోషము సఫల మగును. తలకు గారినిజున్న యుధిరము, జరాభారములే వారు కృపించినను, వారి ఆత్మబల మిడుచుకొనునను తగ్గదు. ఏవదియు, సమాధియగు జేతవరకు తనగదనమును మానదు. నాతినుజీవితములో మొదటిరంగముమిగిసి, మానసీకై గ దంగుటకు హిందూదేశము పనిబూసవలసిన సమయము లేపే తెంచినను, లేక యింకను కాలయాపన జరిగినను, ఎన్నటికయి నను ఆదినిద్ధిం పక మానదు. తలకు గారు, నాతిను నిర్వాహకుడని, చరిత్రలో లిఖింపబడును. జేతమందలి మహాపురుషులయినవారులో ఏకాదశుగ పరిగణింపబడుదును. జేతమునకు ప్రాచీనచారిత్రముపై గౌరవభావ ముండి, భావి చరిత్రగుడ్డి ఆశ్చర్యమునంతవరకు. తలకు గారి నామము కృత జ్ఞతతో నెల్లప్పుడు స్మరింపబడు చుండును.”

అంధ్రమహాసభలు

వాత్తి శంకర రావుగా రిటుల తంలివార్త బంపిరి:—

“అనంతపురపు ఆహ్వానసంఘములు, 23, 24, 25 ఆగస్టు తేదీలందు ఆంధ్రసభల జరుపుటకు నిశ్చయించెను. రా. బ. యస్. వి. సరసింహారావుగారు, ఆంధ్ర మహాసభకు అధ్యక్షు లుగ నెన్నికొనబడిరి. డాక్టరు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు నామము రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుల తదవశి నూనింపబడెను. కాలయాపన తేకుండ, కాలగ్రహన కనుబంధముగనున్న సంఘ ములన్నియు తామెవని పేర్కొననో తెలుప గోరెదము.”

రాష్ట్రీయసభ జరుగుకాలము సమీపించు టచే త్వరలో సభాధ్యక్షులను పేర్కొనుట యవ సరము. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయోపసంఘము ఆంధ్రుల కొనగబడుటకు, ప్రశంసార్హముగ కృషి సలిపివిజయు లయిన డాక్టరు కట్టాభి సీతారామయ్యగారి నన్ని సంఘములవా రెన్నుకొని తమకృతజ్ఞత దెలుపుచు రని విశ్వసించెదము. ఆంధ్రమహాసభ కధ్యక్షుల వహించుటకు, రా. బ. సరసింహారావు పంతులుగా రెంతయు తగినవారనుటకు సందియము లేదు. ఈ మారు జరిగెడి సభలు జయప్రదముగ జరుగు గాక యని గోరెదము.

స్వామ్యదేశము: వర్ణభేదము

ప్రైవిభాగములలోని పౌరులందరకును, తెలుపునలుపు భేదము లేకుండ, సమాన న్యాయ స్వాతంత్ర్యము లుండవలయునని, ప్రైవి ఛేంబరు వారు తీర్మానించినటుల రూబరు దెలుపుచున్నా డు. అమెరికా మిటిటరీ బోలీయవారు శ్వేతవర్ణులు కాని నైనికులను బాధపెట్టెరను నా రో వణల సందర్భమున, యీ తీర్మానము గావింపబడెను. మానవ సమానత్వము, సోదరభావము నాదర్శ ముగ నుంచుకొని కృషిసలిపి ప్రైవిగాతివారు న్యాయసందర్భములలో రంగుభేదమును పాటించ గూడదని తీర్మానించుట, వారి విశాలహృదయ మునకు నిదర్శనముగ నున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలోని శ్వేతజాతులు, ప్రైవివారి మార్గ మనుసరించు చో, అనవసరముగ సంతోకలహము లా దేశమున రూపురూయకలవు.

స్వామికవార్తలు

మదరాసులో మరణములు:— జూలై 26 తేదీ తో ఆంతకుయ్యడి వారములో 1000కి 64-65వరకు మరణము లు జరిగినవి గతవారమున సీసంఖ్య 486 వరకు నున్నది. గత వారము మరణములు కొన్ని యావారమున రిజిస్టరుగుటయే యిందుకు కారణము. మరియొక యెంతాజ్వర మందులకు కొంత కారణభూతము కలరాగి గురికి సోకినది. మరణములు లేవు. 20 మంది మనుషులవలన, 45 గురు యితరజ్వరముల వల నను మరణించిరి.

గొడిదిల్లి:— పి. రాజగోపాలాచార్యుగారు:— మదరాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులగు పి. రాజ గోపాలాచార్యుగారు ఆంగ్లదేశమునకు వెళ్లటకై యాడు మాసములు నెలవు కై కొని, నిన్నటికియైన బొంబాయి మెయి యంలో బయలుదేరిరి. గొడి వ్యాధిమూర్తి పి. వి. కుమారస్వామి కాశ్రి, గొ. వి. ఎస్. కర్క, డి. బి. భవానందముపిల్లె గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు వీరిని సాగసంపుటకు స్టేషనుకు వచ్చి యుండిరి.

వియ్యపునీతి:— వారలెపాడు అను నాకామాల మన దిగుచుతియిన బెంగళు వియ్యమును మదరాసు హార్బు నుండి యారాష్ట్రమునందలి అన్ని ప్రదేశములకును ప్రయాణి తే సర్టిఫికేటు లేకయేమరల యుత్తరగురవరకునైలుమార్గమున బంపబచ్చునని 1919 జూలై 24 తేదీన ప్రకటింపబడినది. యుపాధా నాకనుండినయ్య వియ్యమునుచూడ జూలై 29 తేదీ నుండి ఆగస్టు 4 తేదీవరకు యీ రాష్ట్రములో నెచ్చటికైనను ప్రయాణి తే సర్టిఫికేటు లేకయే మరవచ్చునని యిప్పుడు ప్రక టించబడినది. ఈ యుత్తరపు ఆగస్టు 4 తేదీ ఆయన తరువాత ఆచరణయిం దుండునా అను విషయము ఆర్కుకి రైల్వేస్టేషిని బట్టియు, మదరాసు హార్బునుండి పంపబడు బర్మావియ్యము మొత్తమును బట్టియు నిర్ణయించబడును.

ఎ రంగస్వామి అయ్యంగారు:— స్వదేశమి (తమ పత్రిక) సాంపాదకులకు రంగస్వామి అయ్యంగారు నిన్న టి దినము బొంబాయి మెయిలులో బొంబాయిమార్గమున నాం గ్లజేతమునకు బోవుటకు బయలుదేరిరి. స్వదేశమిత్రుల పత్రికా వర్తమువారును ఫోటోవ్యాకో ప్రాబ్లిటరుగు కేసేపీరాయ గారు ను స్టాటు ఫార ము వద్ద వీరి ని ట్టవచ్చుమాలా లంకృతుల గావించిరి. వ్యాధిమూర్తులు పి. వి. గొ. కుమారస్వామికాశ్రి, వి. ఎస్. కర్క, డి. బి. భవానందముపిల్లె, ఎస్. కస్తూర రంగఅయ్యంగారు, గోపాలస్వామి మొదలియారు, సామల్లారాధాసాహెబు, ఎల్. ఎస్. వీరరా ఘవయ్యగు, పి. రాజగోపాలాచార్యు, క. పి. జేకాచార్యు, వి. పి. శేషవారి, ఇ. జె. చాన్సురుతుగార్లు వీరిని సాగ సంపుటకు రైలుస్టేషనువద్దకు వచ్చిరి.

ఒక కేసు:—గవర్న మెంటు రివిన్యూ ఆఫీసుగా జేతక తనిచేసిన మండిత ఆద్య ప్రసాద మిత్ర అనవకను భారతసం భాంగు కంపెనీ అను పేరుతోక మోసపు సంఘము శ్వే రుతి తనయొద్దకుండి చాల సొమ్మును హరించెనని మదో సింగను నరీడు ఆలహాబాదులో కేసుజేయగా నది నివిం శ్వభారముని మేజిస్ట్రేటుగారు త్రోసివేసిరి.

సర్ శంకర నాయుడుగారు

బొంబాయి న్యాయశాఖ.

బొంబాయి, జూలై 28:—ఆదివారము సాయంత్రము బాత్ మరూ భవనమున తదేమిటి ఇండియా జాతీయ ఉదార భావస్వరూపుల మిత్రవాద సంఘాభ్యుదయము, తక్కినవలన సర్ శంకర నాయుడుగారికి అధికారస్థానములో స్వాగతము సంగిరి. సర్ డి.కె.పావాచా, (అధ్యక్షులు) సర్ నారాయణ చందావార్కర్, సర్ టి.ఎ.నాన్ పరీట్ మన్ను గు వారు శంకర నాయుడుగారు ప్రవేశించిన వెంటనే కలిసి కొని ఒందుకుల యభిప్రాయములను వెలుపుకొనిరి. తక్కిన సభ్యులు శంకర నాయుడుగారికి ఎఱుకజేయుచుండిరి. 80,40 ఏడ్ల నుండి భారతదేశమునకు శంకర నాయుడుగారు రాసరిన మహాసేవను సగ్గడించును వాచాగారు సంగ్రహముగ నువ్వకెంచును శంకర నాయుడుగారిని సత్కరించి వీరి ప్రయాణము (రాక ప్రాక) సురక్షితముగ జరుగు గాకయుని కోరిరి. తమనత్రు రించినవారి నందరిని హృదయపూర్వముగ అభినందించును నీమ కందనములను శంకర నాయుడుగారు వారికి నప్పించిరి. శంకర నాయుడుగారికి జయము గాక యను ఆశీర్వాదము లతో సభ ముగిసింది.

భారతీయులు పాశ్చాత్యులు

ఎత్తున వికమత్యమనరము.

బొంబాయి, జూలై 28:—దక్షిణమహారాష్ట్ర తమన సంచారము చేయు సందర్భమున బొంబాయి గవర్నరుగారు తెల్లములో భారతీయులకును పాశ్చాత్యులకును ఎత్తున వికమత్యమున వరసరనిశ్వాసమును అభివృద్ధిచేయుటకు శ్రా త్రగ ఒకభవనమును నెలకొల్పిరి. ఇటువంటి భవనములుండుట వలన అధికారము అసభిభారము తరుచుకలిసియుండు కనకా కముగల్గును. ఒకదోరులకు విశ్వాసము ఇవచ్చుచుండును. ఒకరి నొకరు తెలిసికొనుటకు ప్రయత్నించుటచే కష్టములన్నియు తొలగును. సామాన్యుల జయలుకలు భిన్నాభిప్రాయములు అన్నియు ఒకరినొకరు తిన్నగ తెలుసుకొనక పోవుటచే గల్గు అపహేతులచే రక్షింపించుచున్నది. అంతియకాని వే రొందు గాదు. ఇట్టి అపహేతులు తొలగుటకు సాంఘిక సమాజేతము గుట భవనమును నిర్మించి భారతీయులను, పాశ్చాత్యులను తరుచు సమాజేత మగుటచే ఉపాయముని గవర్నరుగారు తమ ఉపన్యాసమున వెలియజేసిరి.

బొంబాయి నీటిపారుదల ప్రగతి.

బొంబాయి, జూలై 28:—నగరమున నీరులేక ప్రజలు బాధపడుచున్నారు. ఒకవారము రోజులు నీరులేక ప్రజలందఱును కష్టపడలేనిసందర్భమున. తాత్కాలికసరమునకు సంబంధించిన నీటిప్రవాహపు గోడ బూనిపోవుటచే (బ్యాంక్ రియాక్టివ్ డ్రప్) ఈ నీటి లో పడు గల్గినది. ప్రస్తుతము సోపా 1 కి 1,50,00,000 లక్షల గ్యాలనుల నీరు సప్లయ జేయబడుచున్నది. ఈ అవాంతరమునకు పూర్వము 4,50,00,000 లక్షల గ్యాలనుల సప్లయ జేయబడుచుండెడిది. కాన, నగరమందంతటను నీటి సప్లయ చాల తక్కువగ నుండును. నీటిసప్లయ కాలము ఏవోకొన్ని గంటలవరకు నిర్ణయింపబడును. బ్రద్దలైనభాగము గొట్టములతో తాత్కాలికముగ అమర్చబడును. ఇదితరక ప్రదే పనిపొరంభింపబడినది. వారము రోజులలోపున నీరు యధాప్రకారము సప్లయ కాగలదు.

ప్రీవీ కౌన్సిలు అప్పీల్స్.

బొంబాయి, జూలై 28:—బొంబాయి క్రాంతిల ప్రతి కతు ఆలహాబాదునుండి 17-వ తేదీని ఇల్లు తంతికచ్చెను. అమృతసరము నేనునలు బ్యాంకు అల్లరులను గూర్చి మార్గము లాకమినను వారిచ్చిన తీర్పుమీద నమీలు చేయగోరుము బుగ్గారతనచందుగారు ప్రీవీ కౌన్సిలున కంపిన పిటిషను జూలై 28-వ తేదీని ప్రీవీ కౌన్సిలు వారు విచారణ చేసినది మోటిలాలు నెహ్రూగారి కరని ఇగ్నండు సాటిపిరులనుండి కంపినచ్చెను. న్యాయమూర్తులు అపీలు సంగీరించిరి. లాహోరు జుట్టకేను, అమృతసరము జుట్టకేను, గుజరత్ న్యాయశాఖలకు నేను పీటెన్షిటికి నమీలు పట్టగోరుమి పిటిషనులంక బడును. ఈ కేసులన్నిటికి ప్రీవీ కౌన్సిలు అప్పీల్స్ దాఖలు చేయుచుకొనునని తలంపబడుచున్నది. సర్ జూరు నైపును గారు పిటిషనుల తరఫున వాదించగోరబడిరి.

శిశు సంరక్షణము.

బొంబాయి, జూలై 28:—తదేమిటి హిందూస్థానమున గల శిశుసంరక్షణ సంఘమువారు న్యాయమూర్తి మానసియులను సర్ నార్మన్ మెక్లియోడుగారి అధ్యక్షతక్రింద తమ వార్షిక సమావేశమును గావించిరి. గతసంవత్సరపు పరిఅంత యునియతావకరముగను ఆకాభంగముగ నున్నదని అభ్యు తులు వెలియజేసిరి. క్యుయు 4987 రూప్యములనుండి 11772 రూప్యములవరకు పెచ్చినది. గత 15 మాసములలోను 217 శిశువులను సంరక్షించిరి. ఇపుడు 185 గురే సంరక్షింపబడిరి. ఇంతవఱకు పారి పోవుట చాల విచారకరమని ఆభ్యు తులు నడిచిరి. ఇది పిల్లల తప్పుగాదు. ఈ పిల్లలు కట్టుబట్టుతూ లేని మార్గముల గల ప్రత్యేకములందుంచ బడుటచే పోవుటకు అనికాశము గల్గినది. ఈనివేదికము ఒక విషయమున లక్ష్మికి నిలయమైన ఈనగరమునకు లక్షాకర ముగ నున్నది. పిల్లలు లోపాయి కారీగి గాని బహిరంగముగ గాని వీరిలాహర్యము గావించుటల జేయుట ఈ సంఘాభ్యుదయము. క్రియలు ఈ భారమును హిందూలనిక కధి. నాగరిక మును గాంచిన ఏ సంఘమునందను ఇట్టి నీతిపాత్యులను స హించును. క్రియలు ఈ విషయమై ఉదాసీనత వహించుట చాల ఆకాభంగముగ నున్నది. ఈ సంఘమున సభ్యులుగ నుం డవలయు నని 150 ఉత్తరములు పురప్రజలులుకు బంపబడి నది. 9 గురు మాత్రము కభ్యులైరి. తక్కిన 140 బండియు దురదృష్టవశాతులగు ఈపిల్లలకు 10 రూప్యములైన నీయజాల రైరి. బొంబాయినగర పారిధ్యసంఘమువారు శిశుసంరక్షణ విష యమై పురోహితకరమగు మార్గముల నగల: బించుచున్నారు. వీరు పిల్లల వివాహవిషయముపట్లను, వారికి హిందూలగుటండ జాతుమార్గములందు శ్రద్ధవహించవలసి యున్నది. ఈవిష యమున విచ్చిక నేపావరులగువారిలకు కదలిపెట్టుట నమంజ నము. ఇంతిటితో మనవిధిముగియులేను. పాశ్చాత్యసంఘమునకుతరచుం కిటు తాము సహాయమునవచ్చుచేసి కార్మికమును వారినుండి కొంత భవనపోయెనును బడయుట అవశ్యము. మనకు అట్టి హక్కుగలదు. ఈసందర్భమున అభ్యు తులు ఇట్లు నుడునసాగి రి. "తమలాభములను జూచుకొనుటకు మన పాతము జేర్చేన నం ఘము లు గ నేర్చుచు నుటకు మాత్రము సంసిద్ధులగుండెదరు. ఇదిట్లుండ వలసినదేకాని పిల్లలు అట్లా నర్చకాలరు. తమకష్టములను తెలుపుచు సభిలనుబిరిపి అధిక్షే పించకాలరు. ఇదంతయు మన నగరమునకు అవమానము వీరు రాజప్రతినిధికిరి, ఇండియా కార్యదర్శికిని తంతులంపనవచ్చు యు. పిల్లలవిషయము మాత్రము మనకు అలక్ష్యము జేయ కూడదు. ఈ విషయమై మనచందరము శ్రద్ధవహించ వలయు ను". గత వాడుగు తర్సరములకుండి బొంబాయిలో సామ్యును ప్రజలు తోపించిరి. బ్రహ్మాండముగ పారి క్రామిక ఆర్థికవిషయము తెన్నెయో బయలుజెరినవి. వీటికి చాలవంది సహాయమునవచ్చిరి. కాశ్మీరముగనుండు స్వాతంత్ర్యమునొక వానిని నెలకొల్పవలయునని ఈపారి క్రామిక సంఘములవారిని ఆభ్యు తులు గోరిరి. సర్ నార్మన్ గారు పలమును కొనుటకు 50,000 రూప్యముల వికాశము నిచ్చెదనని ప్రకటించిరి. రా|| సా|| మర్వాటికాపుటేగాదు 15000 రూప్యముల నొసంగెద మునది.

బొంబాయిలో గొప్ప వర్షము

బొంబాయి, జూలై 28:—ఈవారము అంత్యమున బొం బయియందు గొప్పవర్షము కురిసెను. కుక్రవారమురాత్రినుండి ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలవరకు ఒక మార్తెను తెరచి లేకుండగ 24 గంటలు కుంభిపాతముగ వర్షించెను. మొత్తము 5 దుక్కులు కురిసెను. జూలై 1 వ తేదీనుండి నేటివరకు మొత్త ము 48 అంగుళముల వర్షము కురిసెను. 1917 సం||న 27 అంగుళములను 1916 సం|| 14 అంగుళములను కురియుట జూడ ఈసామన తురిసిన వర్షము చాలగొప్పదియని నడువదగును.

యధము విరమించుట.

సిప్రా, జూలై 28:—28-వ తేదీగల ప్రభుత్వప్రకటన ముఇట్లు తెలుపుచున్నది.—చిత్రాలమీద యధమును మాన వలయుననియు 8 తేదీని అమిరుగారు ఆఫ్ ఫుక్ సేనానికి ఉత్తరవుజేసినమాటల ఇత్రాముండి స్థిరముగ తెలియవచ్చి నది. లావారికనువదగ్గర దొమ్మిక్కిలారణభూతులగు వారిసంద రని విర్మాటుకు పిలిపించినయి అఫ్ ఘనులవీరిని బంధించి రనియు తెలియచున్నది. జోబులో కొండ జాతులవాండ్లు ఇంకను క్యాపివు ప్రాంతములో నున్నారు. హిందూ బ్యాండిదగ్గరనున్న వైవర్గ మున సరిహద్దుల కీరుప్రక్కలనున్న కొండజాతులవారు గూడ కలరు. వైవర్గమునండి వరారి అయినవారు కూడ గలరు.

అమృతబహుకృతిక ధరావతు

కలకత్తా, జూలై 28:—అమృతబహుకృతిక ధరావతు 500. రూప్యములను దొరతనమువారు స్వాధీనము జేసుకొనుట న్యాయముగాదనియు ఆసామ్యును వావరుజేసి న్యాయమును కలుగ జేయుటల ముననియు క్రికా వర్తమువారు హైకోర్టులో అపీలు జేసిరి. అపీలుకు న్యాయమూర్తులు త్రోసివేసిరి. కను దీర్పును గు తీర్పులను వ్రాయును తమ ఉత్తరవుకు న్యాయమూర్తులు సమర్థించుకొనిరి. వక్రికముండు వ్రాయబడిన న్యాయములన్ని యు దొవభూయిష్టమైన వనియు చాలక పాలితకల విశ్వ మజనములనియు న్యాయమూర్తి వుదాపుగారు తమ తీర్పున వ్రాసిరి. ఈన్యాయముల యందు ఉపయోగింప బడిన భావంతయు ప్రభుత్వము ఎవ అలగర్వమున, విశ్వమును వైవర్గమును కల్పించునటుట నందియములేదు. వక్రికా వర్తమువారు తెలియజేయు సామ్యమునకు ఇవట అనకాశము లేను. ప్రభుత్వమువారికగు భర్త్యులలో అపీలునుకొట్టివేసిరి. ముక ర్తి గారుకూడ ప్రత్యేకముగ తీర్పుకు జెప్పిరి. వీరు పుదాగా రిలో ఏకీకరించిరి. న్యాయమూర్తి స్తీచరుగాకూడ, వీరిద్దరి తోను ఏకీకరించిరి.

గోధుముల ధర.

సింధుజేతపు సినిలు సమైక్య కమిషనరు గారి అసిస్టాం టు హెచ్చి దో గారు సింధుజేతందలి గోధుముల వర్తకులెట్లు పరిమితముగ లాభములను దీయుచున్నదియు తెలియపరచిరి. సిం ధు శిశముం నువయోగింపబడు గోధుములు నాలుగువిధములు. 1. కరాచీలోని ఆప్రేలియా గోధుములు 2. ఆహరకవార్గము ల అధికారి సింధుజేతమునకు ప్రత్యేకముగ నేర్పరచిన వంటా లు గోధుములు 3. నదులవై నుకూర్చుక కంపము వంటాలు గోధుములు 4. సింధుజేతపురంట. సింధుజేతమందలి గోధుమ వర్తకమునకు ముఖ్యప్రజేతము కరాచీ వెకక నుకూర్చు. ను కూర్చు మండలములో ఎండు గోధుములు సింధుజేతమున మరియెచ్చటను వండవు. అది యట్లుండ పం జాయినుండి వచ్చు గోధుములన్నియు నుకూర్చునకే వచ్చు ను. అందులకు నుకూర్చులో గోధుములు చాల విశేషముగ నిలువ చేయబడును. అయినను, అచటి ధరలు చాల వికరీతము గ వెగిరిపోయినవి. ఆహరకవార్గముల అధికారి నిర్ణయించిన గోధుములు ప్రయ్యాప్తి సర్టిఫికేట్లతో రయలుమార్గమున దిగువతి యగుచున్నవి. అవి నికమితధరల కమ్మబడుచున్నవి. నడి మార్గమున లేబడు గోధుముల తెక్కున క్యుయును కావచ్చునది. అయినను నుకూర్చునవర్తము ఇకర ప్రదేశములందలి ధరల కంటె చలుకుతద్ద మరియుక రూపాయకంటె తెక్కున ధరనుజేయుచున్నాయి. అందులకు అచటి వర్తకు తెక్కున లాభములను దీయును తినుబడివారులకు చాలవత్తము గలిగి యుచున్నారగాన అచటి వర్తకులకు న్యాయమైన ధరల పొసగి గోధుములను స్వాధీనము జేసికొనుటకు దెహ్రాడీ: ట్లో లరుగారి కధికారమియ బడెను. నుకూర్చునుండియు వానికి 50 మైళ్లకు తక్కువరూరముండును ప్రత్యేకముల నుండియు గోధుముల నెగురుతి చేయవలదనికాసింపబడెను. నుకూర్చు వట్టులమందును గోధుమవ వట్టులందయును తమవర్తకున్న సరకు పరిమితిని కలక్తరుగారికి తెలుపవలయునని ఉత్తరవొస. బడెను. వర్తకులు న్యాయముయన నెలకు సరకు నదు కుండినగాని సామగ్రినంతటి నెక్కువోటికి కేంద్రీకరింక కలయునను తెలంపు గలుగదు. మంచి గోధుములధర నలుగు 7 రూపాయలకు మించకూడదని నిర్ణయింప బడెను. కొంక నేపు విచారిం చిన వెనుక నుకూర్చు వర్తకులు తమ కాతాదారుల కట్టుకట్టు కంగీకరించిరి. ఆకా తాదారులు రూపాయికి 6క్వి నెర్లచొప్పున అమ్ముటకు అంగీ కరించిరి. ఇట్లుభయమును ఒడంబడికలను వాగినియచ్చిరి. ఇట్లుఒడంబడిక జరిగినసంగతి అన్నిచోట్లను చాటింపబడెను. ఒక రోజు ఒక ని కి అర ము ను గు కం టె ఎత్తున గోధుమల నమ్మ కూడ దని నిర్ణయింక బడెను. ఇన్నియోర్నాటుల నెనరించినను 22-వ తేదీ నొకవర్త కుడు మలుగు 8 రూపాయల చొప్పున చిల్లరకర్తకున కమ్మ యుండెను. ఆనగరంతయు వెంటనే ఏసురూపాయల ధర చొ ప్పున సంగ్రహింపబడి న్యాయముగ నమ్మ మరియుకన వర్తకున కీయబడెను. అధికారి నియముల జరదాటునపు డిట్లొనరింక బడునని వర్తకులందరికి హెచ్చరికపంపబడెను. ఇక్కడందఱు వర్తకులును ఈయోర్నాటున కంగీకరించిరి. అధికారులు వ్యవహరముల నలిజాగరూకతో జూచుచుండురు. వర్తకులేమాత్రము ధర హెచ్చించినను నియమితధర కమ్మకలయిష్టక జూపినను, చిల్లర కాతాకర్తకులకు విరివిగ సరకుసంకలనును వారివద్ద నున్న సరకంతయు వెంటనే అధికారస్వాధీనము చేయబడును.

Coal Strike in England.

Premier Interviews Coal Owners.

Coal Shortage in London.

LONDON, July 24.

Mr. Lloyd George is now actively intervening in coal strike. He interviewed the leading coalowners at Downing Street last night. Coal shortage is beginning to be felt in London. The controller has announced that no household will be allowed more than two hundred weight weekly.

Possible Reduction of Railway Services.

The railway executive has ordered the railway managers to prepare for possible reduction of twenty per cent in all passenger and goods services on Monday. The holiday-makers are warned of the danger of being stranded. The race specials are suspended.

Strike Spreading.

Thirty thousand men have struck in Derbyshire, twenty-three thousand in Nottingham, while two hundred thousand textile workers will be idle in Leeds at the end of the week. A mob of three thousand in Wigan district forced the closing of pits. The troops are arriving in disturbed districts, but it is emphasised that they are solely employed in protecting the pumpers.

Port Workers Strike.

Traffic Stopped.

The strike of port-workers at Liverpool has resulted in the stoppage of traffic. Two hundred ships including "Olympic" are imprisoned in docks.

Government Offer to Miners.

The Outcome of the Conference.

A conference between Mr. Lloyd George, Mr. Bonar Law, Mr. Horne and Sir Auckland Geddes representing the Government and the Executive Miners' Federation at Downing Street to-day lasted two and a half hours. An agreed statement subsequently issued states that the Government made an offer on new basis for piece rate wages in accordance with ten per cent reduction of output under Sankey report, whereby the workers will not suffer loss of earnings. The Federation agreed to consider the offer.

Coal Situation Unchanged.

Mr. Bonar Law's Warning.

LONDON, July 24.

In the House of Commons, Mr. Bonar Law stated that the coal situation was unchanged, except for increase of strikers in North. The Government had made clear to the miners executive with regard to piece rates that Sankey report must be adhered to and an average of ten per cent must be the basis of an arrangement. The Government were doing their best to deal with the industrial situation. They were well aware that a number of people, not very large, were aiming at the destruction of our whole social and political system and doing their best to foment discontent. The Government would use their whole force to protect people from any undue pressure (cheers). They would do whatever seemed effective with regard to agitators and with regard to profiteering and would take whatever action possible before the committee on the matter reported.

France's Coloured Troops.

Equality of Citizenship Affirmed.

PARIS, July 28.

The Havas Agency states:—After the debate in the French Chamber of Deputies on the interpellation relating to the cases of ill-treatment of French coloured soldiers by the United States military police, a resolution was passed affirming the equality of all coloured citizens, declaring them entitled to the protection of the law, calling upon the Government to inflict appropriate punishment and prosecute any breach of the law by whomsoever committed. The resolution was passed unanimously.

Passports for French Citizens.

LONDON, July 27.

PARIS:—After the 1st August passports available for a year will be issued to French citizens desirous of travelling abroad. Passports will not have to be presented on each journey for the French visa.

OBITUARY.

Vice-Admiral de Jonquieres.

PARIS, July 18.

Vice-Admiral de Jonquieres, who commanded the French squadron in Far Eastern waters during the Russo-Japanese war, has died in Paris, aged 69.

Inconvenience of Exporters.

Mr. Montagu's Reply in Commons.

LONDON, July 25.

In the House of Commons at question time replying to Sir J. Rees Mr. Montagu stated that latest information from the Government of India did not accord with Sir J. Rees' statement that exporters of produce from India were being seriously inconvenienced by the currency restrictions.

Racial Rioting in U. S. A.

Troops Patrol Streets.

LONDON, July 23.

WASHINGTON:—Despite precautions there was further racial rioting in the Negro quarter last night. Two members of defence guard were shot dead, another white man was severely slashed by a razor. All the Negro assailants escaped. The troops are patrolling the streets.

Reported Ending of Trouble.

LONDON, July 24.

WASHINGTON:—Racial riots have not recurred. Many troops are patrolling the city. The Authorities believe the trouble ended.

Peace Treaty.

Passed in Lords.

LONDON, July 24.

In the House of Lords the Treaty of Peace has passed all its stages unanimously. The Anglo-French Treaty Bill passed all its stages without discussion amid cheers.

Prince of Wales Visit to U. S. A.

President Wilson's Invitation.

LONDON, July 24.

His Majesty has accepted President Wilson's invitation to H. R. H. The Prince of Wales to visit America as the guest of the Government on the termination of Canadian visit about October.

Bishop of Southwark.

Canon C. F. Garbett Appointed.

LONDON, July 25.

Canon C. F. Garbett has been appointed Bishop of Southwark.

Indian Peace Celebration Contingent.

Arrival at Hampton Court.

LONDON, July 25.

Eight hundred of the Indian Peace Celebration Contingent from Hardinge arrived at Hampton Court yesterday. Seven hundred on board the "Sicilia" are due at South Hampton to-morrow. The chief feature of the visit will be review by H. M. the King.

Occupation of Tatiopol.

LONDON, July 24.

COPENHAGEN:—The Poles have captured Tatiopol.

Bombay's Water Supply.

A Serious Breakdown.

BOMBAY, July 28.

A serious breakdown has occurred in Bombay's water from supply, and for about a week to come the city will experience a terrible shortage of water. A portion of the masonry aqueduct carrying the Tansa Lake water supply has collapsed, and the Tansa supply is in consequence completely cut off. The seriousness of the situation is sufficiently clear from the following preliminary report that has been submitted by the Municipal Commissioner to the Corporation:—Yesterday shortly after midday, about 38 miles from Bombay, a portion, about 120 feet in length, of the masonry aqueduct carrying the Tansa water supply collapsed, and the Tansa supply is in consequence cut off. The supply now available is only about 15 million gallons a day (11 for Vihar Lake and 4 from Tulsi) as compared with 45 millions gallons being supplied before the accident, (35 millions from Tansa, 8 from Vihar and 2 from Tulsi). There will consequently be a serious temporary shortage of water all over the city. The hours of supply will be restricted and pressure will be low, in most cases insufficient for water to rise above the ground floor. The broken part of the duct will be replaced temporarily by pipes. The work is already well in hand, and it is hoped that it will be completed and the Tansa supply will be restored within a week.

Indians and Europeans.

Need for Greater Social Intercourse.

BOMBAY, July 28.

H. E. the Governor of Bombay, during his tour in the Southern Mahratta country, opened a new building for a club at Belgaum intended for social intercourse between Indians and Europeans. Speaking on the occasion, His Excellency said:—The more we have of these clubs, where officials can meet informally non-officials, the better, the relation will be of one with the other. To understand each other is to overcome everything and many of the differences of opinion that arise are largely due to misunderstandings of one with the other. There is no better corrective for that than ordinary social intercourse which a club provides.

Heavy Rain in Bombay.

BOMBAY, July 28.

Bombay received heavy rain during the week-end. It rained almost without a break from Friday night onwards and for the 24 hours ending on Sunday at 8 A.M. The fall measured nearly 8 inches, bringing the total since the 1st June to over 48 inches, which compares very favourably with the 27 inches received for the period in 1917 and 14 inches last year.

Sir Sankaran Nair.

Bombay Liberal's Reception.

BOMBAY, July 28.

Sir Sankaran Nair was accorded a cordial reception by the President and members of the Western India National Liberal Association of the Moderate Party at the Taj Mahal Hotel on Sunday evening. On arrival Sir Dinshaw Wacha, President, Sir Narayan Chandavarkar, Mr. Gokuldas Parekh and other members of the Association. After introduction with those present and exchange of views on current topics, Sir Dinshaw Wacha made a brief speech, eulogising the services rendered by Sir Sankaran Nair to India during the last thirty to forty years and accorded him a hearty reception and wished him "bon voyage" to England. Sir Sankaran Nair thanked his hosts heartily for their cordial reception, after which he was garlanded and accorded three hearty cheers.

The Financial Bill.

Mr. Benn's Motion Rejected.

LONDON, July 24.

In the House of Commons during the debate on the third reading of the Finance Bill Mr. Wedgwood Benn moved rejection on the ground that it initiated a system of Colonial preference. Mr. J. W. Wilson likewise objected to the extension of preference to the Mandated territories. Mr. Chamberlain replying declared that it was not proposed that we should take for ourselves in the Mandated country any advantage which was not open to any other members of the League of Nations but in respect of Mandatories relationship with us we would give them in our market something we did not give to all the world outside. (cheers). He contemplated favouring import into this country of goods from Mandated territories. We were not securing any selfish advantages for ourselves in markets of Mandated territory and not doing here for produce of the Mandated country anything which any other nation might not do in its own market if it so pleased. If this budget was referred to in future with any word of praise or commendation it would be because for the first time it had established the principal of Imperial Preference by Legislative Act. Mr. Benn's motion was rejected by 215 votes to 48.

The Afghan Campaign.

Cessation of Hostilities Against Chitral.

SIMLA, July 28.

A press communique dated to-day says:—A report from Chitral confirms that Wakil Khan, the Afghan Commander, received peremptory orders from the Amir on the 23rd instant, to cease all aggressive action against Chitral. The leaders of the raiders near the Loranai Pass are reported to have been recalled to Birkos and arrested by the Afghans. In Zhob the tribesmen are still in the vicinity of Kapip. A hostile gathering about Hinduwagh is reported to be composed of tribesmen from both sides of the border and includes some militia deserters.

Alleged Criminal Breach of Trust.

Accused Acquitted.

ALLAHABAD, July 28.

The Government Magistrate of Allahabad has just decided a case in which a former revenue officer of Government Pandit Adya Prasad Mishra was charged with cheating the complainant into starting a company called Bharat Sanbhor Coy., alleged to be a bogus concern and of criminal breach of trust in respect of various sums of money. The accused who was defended by Mr. J. J. Simeon, was acquitted on all charges, the Magistrate holding that the complainant Mand Singh was not the type of man whom a swindler would choose for his dupe and that the matter was a fit one for civil court being the question of accounts.

The British Navy.

Vote in Commons.

For Sixty Million Pounds.

LONDON, July 24.

In the House of Commons, Sir Walter Long, moving a vote of sixty millions sterling for the navy said the personnel of the navy was at present 180,000, compared with 407,000 at the time of the armistice. Out of the three hundred warships and eight hundred auxiliary ships under order at the time of the armistice, 84 warships and 110 auxiliary ships, which were essential to replace the old ships or were so far advanced that cessation of construction would be uneconomical, were being completed. The cancelled ships included three battle-cruisers including the "Howe". The warships being constructed, included one battle-cruiser, fourteen light cruisers, thirty-seven destroyers and thirty-two submarines. The increase of pay of the navy would amount to ten millions sterling in 1919. Sir Walter Long emphasised the importance of having an efficient naval staff at the Admiralty. In order to keep the Admiralty up to date. He announced the appointment of a committee under Admiral Phillimore to investigate the lessons of the war. Sir Walter Long also emphasised the necessity of showing our flag in the distant waters of the Empire. The Admiralty would do its best to economise, but the navy must be efficient and sufficient.

High Prices.

Conference at B. I. Association.

CALCUTTA, July 29.

A Conference was held this afternoon at the British Indian Association to consider the question of the prevailing high price of food grains and cloths. Maharaja Sir Pratap Jai Kumar Tagore, presided. Resolutions were adopted urging the Government to take steps for the mitigation of distress and in particular to adopt the following measures:—(1) Reduction of export of rice from the province (2) the increase of transport facilities and substantial reduction of freights, (3) the prevention of profiteering, (4) the importation of Burma rice both boiled and unboiled in sufficient quantities, and (5) the sale of rice at fixed and reduced prices at convenient centres in the mofussil through district and local boards, municipalities and co-operative credit societies and such other agencies as the Government think fit. The Conference urged the appointment of advisory committees to advise the Controller of Food Supplies, and directors of Civil Supplies in the matter of control of foodstuffs and prices. Regarding the rise in the price of cloths the Conference urged the Government to take early steps to secure standardised cloth in Bengal in view particularly of the fact that the Puja was approaching.

Appeal Dismissed.

CALCUTTA, JULY 28.

Lengthy Judgments were delivered at the High Court to-day by the special bench, presided over by Justices Woodroffe, Mukerjee and Fletcher, in the appeal preferred by the "Amrita Bazar Patrika" Press against the Government order forfeiting the security of Rs 5,000. The appeal was dismissed. Mr Justice Woodroffe, in the course of his judgment, said that no one who read the articles in question in the "Amrita Bazar Patrika" could come to the conclusion that they were not likely and had not a tendency to excite hatred and contempt towards the Government and the class against whom they were directed. As regards the evidence sought to be offered by the applicant, His Lordship said that in his opinion there was no ground in this case, on the admission of explanatory evidence. Passing then to the question of intention that should be gathered from the language employed, the words used in these articles were, in His Lordship's opinion, likely to produce hatred, contempt and disaffection. As His Lordship saw no reason in this case for departing from the ordinary rule that an unsuccessful party should pay the costs. The order would be that the applicant do pay Government costs of these proceedings.

Mr Justice Mukerjee delivered a separate judgment, agreeing with Mr. Justice Woodroffe. Mr. Justice Mukerjee, in the course of his judgment, said that in his opinion both the articles of the "Patrika" read without elucidation had a tendency to bring into hatred or contempt or to excite disaffection towards the Government. Besides that, the first article had also a tendency to bring into hatred or contempt a class or section of that Government recruited in England, a section of His Majesty's subjects namely, the officers of that Government recruited in England. The language of the articles was plain and ambiguous and did not stand in need of, possibly did not admit of, a commentary and exposition. There was in both articles an open and incoercive attack of the most direct and straightforward character imaginable on Government. The nature and tendency of the articles taken as a whole brought them within the operation of Section 4, Sub section (1), Clause (c).

Mr. Justice Fletcher agreed with the judgment delivered by Mr. Justice Woodroffe.

Encounter on the Male.
Sant Singh Case.

LAHORE, July 28.

The hearing took place on Saturday of the case against Sant Singh who was charged under Sections 121-A 147 and 152 I. P. C., before a tribunal consisting of Messrs. Brasher President, Prenter and Harris. Sardar Mehtab Singh, Public prosecutor of Lahore appeared for the Crown and Mr. Raghunath Sahai, Vakil for the accused. Mr. Howell, Superintendent of Police, C. I. D., filed a complaint by the order of the Local Government. Evidence of prosecution witnesses was then recorded. Mr. Clarke, Deputy Superintendent of Police gave a narrative of the riot at Lahore Mall on the evening of the 10th April and said that the crowd fiercely opposed the police all the way down the mall. By threats of opening fire on them the crowd was driven back as far as Anarkali. Witness Ah stated that he was told that a man had been wounded and removed by four of the crowd in a tonga. This informant said that he had observed the man closely and the other had said that his name was Sant Singh. Witness took the wounded man's (accused) statement in his house, where he was being treated by Dr. Turleal. He did not arrest the accused as the Doctor thought his condition serious. A guard was posted at the house of the accused.

Ghulam Mahomed, Head-constable stated that he was with the police when the encounter took place on the Mall and saw the accused being taken away in a tonga after firing. He heard two persons addressing the accused by name near Lawrence Statue and he gave this information to Sub-Inspector Maratab Ali. At this stage the Court noted that no other prosecution witnesses were present and recorded the statement of the accused. The accused stated that on his return from Lawrence Gardens he encountered a mob near O'Dwyer Soldier Club, who numbered 300 or 400 men. He kept on a side on the foot path and was then hit in the stomach and left arm. He got behind a wall and then fell and fainted. Some boys lifted him up and after going some distance they put him in a tonga. The Court then passed order that the public prosecutor was not prepared to state that the prosecution had no further evidence to produce and asked for a postponement to the 29th instant to allow consultation with Mr. Bowring, the case would be adjourned till that date.

Hon'ble Mian Mahomed Shafi C. I. E.
Assumes Office.

SIMLA, July 28.

A Gazette of India Extraordinary runs:—A vacancy having occurred in the office of an ordinary member of the Council of the Governor General of India by the resignation of the Honourable Sir Chettur Sankaran Nair Kt., C. I. E., and no conditional or other successor being present on the spot the Governor General in Council has been pleased under the provisions of section 92 (1) of the Government of India Act 1915 (5 and 6 Geo 5 ch 61) to appoint the Honourable Khan Bahadur Mian Mahommed Shafi C. I. E., Barrister-at Law, to be a temporary member of the Council of the Governor General of India. The Honourable Mian Mahommed Shafi has on this day taken upon himself the execution of his office under the usual salute.

Case of Alleged Cheating.

LAHORE, July 28

At the High Court on Monday before Mr. Justice
Broadway and a Jury trial commenced of T. W. Radley,
in connection with two connected cases of alleged
cheating and criminal misappropriation of various sums
of money, amounting to Rs. 1,05,000. The accused was
represented by Mr. B. R. Puri. The accused pleaded
not guilty to the charges which were altered from those
framed viz committing offence, under Sections 408, and
420 I. P. C. Rai Sahib Mool Chand, Counsel for the
Crown opened the case for prosecution.

Presidency Association's Protest.

BOMBAY, July 28.

The Bombay Presidency Association has wired to H.E. the Viceroy and the Secretary of State protesting against the Asiatic Land and Trading Amendment Act recently passed by South African Legislature as detrimental to British Indians.

Correspondence with Commerce

Member.

Mr. Gandhi's Communication to the Press.

A portion of the correspondence that has lately passed between Mr. Gandhi and the Hon'ble Sir George Barnes, Commerce and Industries Member of the Government of India in regard to the Asiatic Trading Amendment Act, passed by the South African Legislature has been issued to the Press by Mr. Gandhi. It consists of two letters one written by Sir George Barnes to Mr. Gandhi on the 18th instant reviewing the position in South Africa at length, regretting that protests from the Government of India had been unavailing and assuring that the Government would consider most anxiously further action to be taken when the full text of the new statute is received and the other being Mr. Gandhi's reply to Sir George Barnes. The following is the text of Sir George Barnes letter to Mr. Gandhi, dated Simla, 18th July :—

Dear Mr. Gandhi:

I sent you only a very short note a few days ago in answer to your letter of the 3rd July because I wanted to defer a fuller answer until I was able to deal with the subject at length which it deserves. I told you, in my first note that I felt certain that you needed no assurance from me that the events in South Africa which have led up to the passing of the new statute have caused the Viceroy and myself deepest anxiety and that His Excellency has repeatedly pressed the Indian case on the Colonial Office through the Secretary of State for India. I was myself, as you very possibly know in South Africa when the present situation was beginning to develop. I saw Lord Buxton many times and know that he was in constant touch with his Ministers on the subject and did everything in his power to safeguard Indian interests. As you know the present trouble arose from an injunction which Krugersdorp Municipal Council obtained at the beginning of this year from the Supreme court at Pretoria under sections 130 and 131 of Transvaal Precious and Base Metals Act, 1908 restraining a European firm from permitting Indians to reside on or occupy certain stands in the township of Krugersdorp. The Chairman of the Transvaal British Indian Association thereupon telegraphed to the Viceroy that the effect of this order would be the virtual ruin of Indian mercantile community throughout Witwatersrand. Another cable to the same effect from the same association was received by yourself, a copy of which you forwarded to us. His Excellency at once gave instructions that the cable addressed by the Transvaal British Indian Association to you (which was somewhat fuller in its terms than one addressed to him) should be cabled in full to the Secretary of State and this was done. The next step was a motion by a Cape Town member for the Select Committee of the House of Assembly to enquire into the new disability of Indians created by the judgment of the Supreme Court. The original object of this motion seems to have been the removal of the disability and it is most regrettable that an amendment was carried to extend the scope of the Committee's inquiry to cover the alleged evasion of the old Boer Law, No. 3 of 1885 by the formation of limited liability companies. The whole position of Indian traders in Transvaal thus came under examination and reports of subsequent debates in the House of Assembly reveal only too clearly the feelings which were aroused. We have not yet received a copy of the bill which was introduced as a result of the committee's report, but from information received I understand the effect of the new law (for the bill is now a statute) is as follows:—(1) Statutory protection is given to existing trading rights held by Indians on the 1st May 1919 in Government townships and on proclaimed land in Transvaal, both in respect of the present holders of licenses and of their successors in title so long as business remains in the same township. (2) The existing restrictive provisions of the Precious and Base Metals Act 1908 remain in force and from 1st May 1919 no fresh trading licenses except renewals will be granted to Indians in Government townships or on proclaimed land in Transvaal. (3) The rights in fixed property acquired before May 1st 1919 by Indian companies are respected, but in future restrictions of law No. 3 of 1885 will apply to companies as well as to individuals.

We do not yet know how the right to hold mortgages on fixed property is affected but we have telegraphed to the Secretary of State for information. On the other hand, I am glad to be able to tell you that the additional clause which was adopted by the House of Assembly empowering licensing authorities to refuse trading licenses to Indians generally, not only on proclaimed land but throughout Transvaal was deleted in the Senate. The telegram which we received from the Chairman of the Transvaal British Indian Association towards the end of May gave us reason to anticipate that the refusal of new licenses might be made general and H. E. the Viceroy at once warned the Secretary of State who was able to press for the deletion of the clause before it was too late. This I think was the clause to which you specially referred in your letter and you did not, of course, know that its deletion had been secured when you wrote. So far as trading licenses and the administration of Precious and Base Metals Act 1908 are concerned, I do not think that the Union Government would admit that they had broken the compact of 1914. They would claim indeed to have scrupulously observed it. In the words of Mr. George's letter of 30th June 1914, to you, they then undertook, with regard to the administration of existing law to see that they are administered in a just manner and with due regard to vested rights. They would now claim with some reason that they had not only undertaken legislation to set aside a ruling of the Pretoria Supreme Court, which affected

vested rights existing from before 1914, but had also gone beyond their compact with you so as to protect vested rights, which had come into existence between 1914 and 1st May 1919. They would not admit that it was a breach of compact to take steps to prevent what they would call further evasion of law which was passed in 1908. We may protest against the law of 1908, but you will know from your own experience how hard it is to get it altered. The present position is that all vested rights have been validated beyond dispute and cannot again be challenged in courts. Your compact in 1914 with General Smuts which has hitherto rested only on Mr. George's letter of 30th June 1914 to you, has now been definitely legalised. This is to the good. The bad side from the Indian point of view is that the growth of new vested rights is stopped as from 1st May of 1919. The Union Government might also argue that vested rights which have already been acquired by companies in spite of law No. 3 of 1885 are respected and that the amendment of the Act is only intended to prevent similar evasions in future. The Government of India would refuse to accept this argument. They associate themselves entirely with the view expressed by Lord Sinha in the memorandum which he laid before the Imperial Conference of 1918, that law No. 3 of 1885 is an anachronism and opposed to the spirit of modern Legislation. They have expressed this view and consider that the new law is difficult to reconcile with Mr. Burton's undertaking at the Conference of 1918, when he said "As far as we are concerned in South Africa we are in agreement with the proposal referring "Lord Sinha's" memorandum to the consideration of our Government and we will give it the most sympathetic consideration that we can certainly". It is greatly to be regretted that the protests of the Government of India have been unavailing. At the same time I understand that the view of those in Cape Town, who have at heart the interests of Indians in South Africa, is that no more generous recommendations even if made by the Select Committee would have had any prospect of acceptance by the House of Assembly. We are now awaiting the receipt of the full text of the new statute and we shall then consider most anxiously what further action should be taken. Of course you are welcome to make any use you may think fit of this letter.

Mr. Gandhi in his reply to the above wrote; —

Dear Sir George Barnes,

I thank you for your full letter of the 18th instant regarding the recently enacted Transvaal Asiatic Law. In view of the last sentence of your letter I am publishing it together with my reply. I am deeply grateful that the Viceroy and you have been moving in the matter. I am however, sorry to have to observe that the information placed at your disposal as to the true nature of the bill is incomplete if not misleading and so is the information regarding the judgment of the Transvaal Supreme Court, referred to in your letter.

[Message incomplete]

Deportation of Mr. Horniman.

BOMBAY, July 28

BOMBAY, July 28.
Sir Dinshaw Petit, Chairman of the public meeting recently held, has wired to H. E. the Viceroy, Secretary of State and the Governor of Bombay protesting against the deportation of Mr. B. G. Horniman without trial.

**Fatal Drowning Accident.
Contractor's Agent Convicted.**

LAHORE, July 28.

It may be remembered that there was a fatal accident on the 3rd June 1919 on the river Beas near Nariana, as the result of which 86 persons were drowned. The contractors agent and six boatmen were tried by Lt. Col. C. H. Buck, District Magistrate of Kangra, and judgment was pronounced on the 25th July. The agent of the contractor was sentenced to six months rigorous imprisonment and Rs. 200 fine and six boatmen to terms of imprisonment ranging from one to two years under Section 304 (A) I. P. C., the former for allowing the boat to start over loaded and the latter for culpable neglect to navigation. In the judgment the Magistrate remarked— I must congratulate Gharib Shah for his great skill and bravery in saving by his sole personal efforts and a continued risk of his life at the very least 20 human beings, no less than ten of them and probably more were rescued by him by swimming to them in water. This is not the first time that he has saved persons from drowning for he in his possession a certificate from the Police Department showing that in 1914 he did at the peril of his life save five persons from drowning in the Beas River. Hence the one person connected with this sad occurrence who stands out as a shining light and as a lasting example to others and I shall have greatest pleasure in bringing his wonderful acts to the notice of the Government.

సంగ్రామకాంతియొక్కవసు యీ నెల 19 తేదీ తుమ్మ
పూడి చిఱపూరు గ్రామములలో జరుపుచున్నగా జరిగినది.
ఈ కాంతి స్వరణవిన్నాముగ తుమ్మపూడి చిఱపూరు గ్రామ
ములలో కొత్త పీఠు లోకరు నెకండరీయ్యాయ ప్తాపిండి
వారు. అందుకు గాను యీ విరాళము లొసంగబడినవి.
మూర్పునేని రామ శేషయ్యగారు 1000, మూర్పునేని వెంకట్రా
మయ్యగారు 1000, మూర్పుజేదర శివ వెంకట శృష్ణయ్యగారు
1000, మూర్పుజేదర శివరామయ్యగారు 1000, కాటగిడ
వెంకటసుబ్బయ్యగారు 800, మాతక్కి వెంకట్రామయ్యగారు
500, గుండిమేడ వెంకటసుబ్బయ్యగారు 800, అన్నె బావ
య్యగారు 200, యడ్ల వెంకట్రామయ్యగారు 400, యేళ్ల
శేషయ్యగారు 400, మునుమూరు కోటయ్యగారు 150, వాసి
రెడ్డి నాగయ్యగారు 200, వాసిరెడ్డి వెంకట్రామయ్యగారు
75, అల్లూరు వెంకట్రామయ్యగారు 150, వాసిరెడ్డి వెంకట
ప్పయ్యగారు, 200, కోగంటు వెంకట్రామయ్యగారు 200,
మొత్తం 1575 రూపాయలు విరాళ మిచ్చిరి. ఈ విరాళ
ములు గాక యింకా గు 5000 లు రానున్నవి — నాడవర్తి
వీరభద్రయ్య.

కలెన్సి నిబంధనలకులను ఇండియానుండి పంటను ఎగు
మరి చేయువారలకు కష్టముగను అసాకర్యముగ నుండెనని
సర్ జే. డి. రీనుగారు నుడివిరి. కాని ఇండియా దొరకనము
వారు మొన్ననే బంపిన సమాచారమును జూడ రీనుగారి
మాటలు నిజమని తోచుటలేదని కామన్సుస్ థలో మాంట్రాగూ
గారు నుడివిరి.

సంస్కృత్యము - ఆంధ్ర దేశము

సరసన్న పేట.

19-7-19 తేది నాడు, ఇచ్చట సంధి ఉత్సవము జరుగఁజూచుకొనఁగలము. ఈ దినము సేదలకు అన్నదానము చేయఁబడును. రేపటికప్పుడు, బాలలకలలు, బాలలాలిలలు మిఠాయి విందు జరిగిపెదఁగ, దర్బారుజరిగెను. దర్బారునందఁ ప్రార్థన రాజప్రతిగీతములను బాలికలు పాడిరి అక్కింగు, డి. తిమ్మశిఖారాయనాదు సభాధిపత్యము వహించి సంధిమరతులనుజదివి, యుద్ధములను లోకము గ్రహించవలసిన నీతినిసూచి ముచ్చటించిరి. రాత్రి ఆశీర్వాదములతో ఊరేగింపు జరిగెను. — విశేషము.

సోంపేట.

సంధి యుత్సవము ఈనెల 17 తేదీన బ్రహ్మపురపు నల్లకల్లెవర వారు సోంపేట విచ్చేసి సంధియుత్సవమును చేయించిరి. 19వ తేదీనాడు నుమారు 1500 మంది 2 కూరలతో తప్పయ్యారో, సమృద్ధిగ నన్ను నముజేసిరి. సాయంత్రము 5 గంటలకు సత్సంగసభనీ సమాజభవాగారాధిపతి గారిగు ద్దోకి చంద్రకేళికంగాను కార్యదర్శులు కొంచాడ కృష్ణమూర్తి గారును స్వంతసామ్యంతో 120 మంది నియతలకు ఈ కాటకపు దివ్యులతో భగవద్దేవుని కొర్చి ఒక్కొక్కటి నుమారు 2 లు వెలగల వస్త్రములను దానముజేసిరి. ఇది విడికి సమాజసభయే. ఈ సమాజమువారు నుమారు 2 మాసములకుండి కాటకయవకు మలమల మానుచున్న నియతల కన్నము వెట్టుచు ఆశీర్వాద వస్త్రదానము గావించిరి — యుద్ధ మహాలి ఆనందరాజులు.

పేకి

తేది 19-7-19 తేదీన మాగ్రామమున మాగ్రామ ము నరబు మల్లెపూడి జానకి రామయ్యగారి ప్రార్థనామయన సంధివహారము మిక్కిలి జయభిరముగ జరిగినది. ముందు గనే యే గొట్టులు జరిగి యందుకుచే నాటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మాగ్రామపాఠశాలలోని బాలబాలిక లందఱు చక్కగ నస్త్రధారణము లవలంబించిమిక్కిలి జండాలతో స్కూలు నలంకరించి పిమ్మట 8 గంటలకు గ్రామాధికారులకు బహిరంగమున పాఠమును ఊరేగిరి. స్కూలునందు పాఠ లండలు సమాజేతములు మ. రా. రా. చావలి శూర్యశారాయణగారి ఆధిపత్యమున నభిజరిగిరి. జయధ్వజంతో సభ విరమింపబడెను. — పుట్టి జానకి రాయణుడు.

లక్కవరం.

ఈనెల 19-వ తేదీన ఇండియా చక్రవర్తిగారి యుద్ధపు జయ ఉద్యోగమున పీఠ 2000 మంది వీరప్రజలకు అన్నదాన మొనగిరి. 500 మంది స్కూలు బాలలకు కాఫీ, పుష్పా, లడ్డూలు, అరటి పండ్లతో శృష్టిపరచిరి. ఆరోజున చూపులకు ఆత్మనందమై యొప్పుయండె. ఒక వైపున కుంటివాల్లు, నొకవైపున గ్రుడ్డివాండ్లు, నొకవైపున వీరప్రజలు, నొకవైపున స్కూలు బాలలయొక్క పాటలు, ఆటలు ఒకతెట్టు ప్రార్థనలు, క్షత్రియులు నొకవైపున వారి కథ, భారతములో భర్తరాజుగారి జయసందర్భమున జరుగు భారత పురాణము. ఆరోజున ఎంతవైధముగా నందెనో చదువకులకు విదితము. ప్రత్యేకము చూచుటకు 400 మంది వచ్చిరి. కడియాల నగ్నయ్యవంతులు.

వెంటపాడు:— శ్రీమిక్కిలపండ్లలి వారికిని జర్మనీకిని జరిగిన సంధి శాంతివాక్యము ఈనెల 19 తేదీన వెంటపాడు గ్రామములో నన్నాకులగు వీరలకు నుమారు రెండువేల మందికి సంతృప్తిగా నన్నదానము చేయబడెను. మధ్యాహ్నమున శ్రీవేంకట నరసింహవార్య హిందూమిడల్ స్కూలులోని బాలలకు మిఠాయిలు పంచివెట్టబడెను. పిల్లవాండ్రందఱు ధ్వజములను జేబున శ్రీచక్రవర్తిగారి పటమును ముందిగు కొని జయధ్వజములు చేయించు నూరేగిరి. సాయంత్రమున నుమారు రెండు వందలమంది వికలాంగులు మునుసలులు నకు దిక్కులేని శ్రీపురుషులకు వస్త్రదానము చేయబడెను. యీ మహా క్షేమకాలమున నూతన వస్త్రములను బడసిన యా దీవుల సంఖ్య ఎక్కువకు మేరలేక యుండెను. ఈ కార్యము లన్నియు దానధర్మ విరతులు నువారస్యభావులు నగు తాల్లూరు నూరు అగ్రహారందార్ శ్రీమత్రిమల వెంకటనరసింహవార్యులు ఆహ్వానముగారి విశేష ధనసహాయము చేతను మాదిప్రకృతిక మాశ్చర్యకారవారగు నలంపల్లి మానుమంతరావు గారి సత్కార్య నిర్వహణ దీక్షచేతను గ్రామస్థులొసగిన చందా గ్రహీతముచేతను నెరవేర్చబడినది — యస్. టి వీరరాధువాచాస్యలు.

లోకమాన్యతిలకుజన్మదినోత్సవము

ఇనగల్లు.

బాపట్ల తాలూకా ఇనగల్లు, ఆంధ్రవాణి గ్రంథాలయ కక్షమున నీ నెల 28 వ తేదీన శ్రీమూర్తి, తంగిరాల, వేంకటేశ్వర్లుగారి యధ్యక్షతన బహిరంగ సభజరుపబడి, అందు లెక్క మహాశయుని జీవితమును గురించి విపులముగా యువ న్యసింపబడినది. అధ్యక్షులకు వందనశతంబులతో సభ ముగింపబడినది. గ్రంథాలయ కార్యదర్శి—టి. కేశవరావు.

కురిచేడు

కురిచేడు గ్రామంలో సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర ఆషాఢ బ 11 సౌమ్యవాసరమున (ది 28-7-19) భగవాన్ శాశ్వతాత్మ బాల గంగాధర తిలకుగారి జన్మదినోత్సవము భక్తవరాయణుల కత్తానాథముగ ఇయ్యబడిన దీప్తవహాయముచే భగవదాలయములలో భగవత్పూజగా అర్చనాధ్యక్షతనముల ముగళనాథ్యంబులచే కరతాళధ్వజుల సహిత గోవిందనామ స్మరణచే నెత్తోత్సవముగా జరిగినది. కురిచేడుపురవాసి.

పల్నాడు తాలూకా కారెపూడి

పల్నాడు తాలూకా కారెపూడి గ్రామపు “శ్రీలక్ష్మీ చక్రవర్తి విలాస గ్రంథాలయము” నందు లోకమాన్యబాల గంగాధరలెక్కగారి 64 వ వర్ధంత్యుత్సవము ఈనెల 28 తేదీన శ్రీమూర్తి బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారి ఆధిపత్యమున జరిగినది. లెక్కభగవానుని గురించి సభికులకు శ్రోత్రపేయముగ అగ్రా ననాధిపతిగా యవ్యసించిరి. వీరవ లెక్క మహామహునకు జయ. జయ. అను కబ్బిములతో సభ ముగిసినది. — సాగి రామ నాథకర్త, గ్రంథాలయ కార్యదర్శి.

తిరువన్తూరు.

ఈ గ్రామపు కృత్తిభామలము ఒకటిగజేరి దొన అనే శ్రీమద్రామాయణ స్వామిక్షేత్రమునకు ఏగి ప్రాంతకాలమున ఆ పుణ్యక్షేత్రములో గ్రంథలిడి భక్తగోష్ఠితోడ కళియమై వేం చేయుండు శ్రీమద్రామాయణస్వామి సన్నిధానమునకు వెళ్ళి శ్రీ తిలకుగారికై అభిషేకార్చనారాధనలు జరిపించిరి. వెనుక ఆ చక్రవర్తియందు వీరజనులకు శృప్తికరముగ నన్న మియ్య బడెను. అటు వెనుక నుమారు 8 గంటలకు భక్తకళియలము లో నొకటి తేది తేదీభక్తకృష్ణ పత్రిక 22-7-19 లో తేదీభక్తకృష్ణ సంపాదకుడైన శ్రీమాక, తిరు. వి. కల్యాణసుందన మాదలిగారు వ్రాసిన తిలకు మహాశయుని చరిత్రమును చదివి విని పించిరి—రత్నం.

గుండుగోలను

ఈ నెల 28 తేదీన శ్రీకృష్ణ పతనమందరమున తత్సంఘమువారు బాల గంగాధర తిలక్ గారి జన్మదినోత్సవము నీ క్రింది రీతిగా జరిపిరి. లోకమాన్యనామము భజనతో గ్రామముందు నూరేగించి మందిరముందు మిటింగు జరిపిరి. అందు ము. రా. మామూలులు గోపాలరాజుగారు ఆధిపత్యము వహించి లోకమాన్యచరిత్ర 50 పేజీలు వ్రాసివారి అనుభారతో ప్రేక్షకులకు రాత్రంతా శోకరసములు కలుగునట్లు దీర్ఘ కాలము చదివిరి. ము. రా. భోగరాజు వీరవేంకయ్యగారు వారి తేజ సేను గురించియు, అధరాపురపు నరసింహరావు గారు ఆచూసీయుని ఆధ్యాత్మిక విద్యకు గురించియు ఉత్సాహ సించిరి. తిలకు నిధికి రు. 10-0-0 చందా వసూలుచేసి పంపించి నారు పిమ్మట ఫలహారములు పంచి వెట్టబడెను.

కోడూరు కృష్ణమూర్తి సహాయకార్యదర్శి కొలకలూరు.

తెనాలి తాలూకా కొలకలూరు గ్రామములో స్థాపితమైన శ్రీ ఆంధ్రగిర్యాగ్రంథనిలయము తరపున శ్రీ లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకుగారి 64-వ జన్మదినోత్సవము ఈనెల 28-వ తేదీ జయప్రదముగా జరుపబడెను. మాగ్రామ యూనియను కంచాయితీ వైరమాకగారిగు మహారాజప్రతి రుద్రవరపు కాశీ పతిరావు కంతులుగారి ప్రార్థనామయన గ్రామస్థులందఱు కలసి షుమారు 1000 మంది వీరజనులకు సంకృప్తికరముగా అన్నదానముచేసిరి. నాటిసాయంత్రము 6 గంటలకు గ్రంథనిలయము యెదుట మద్రాసు హైకోర్టు ఆద్యక్షులుగానైన నడింకల్లి నరసింహరావు కంతులు M. A. (Hons) L. L. B. Bar-at-law గారి అగ్రాననాధి పత్యముక్రింద సభ జరుపబడెను. షుమారు నాలుగువందలమంది సభ నలంకరించిరి. వైర ప్రార్థనజరిగిన పిమ్మట లోకమాన్యనివై పద్యములు జయకబడెను. పిమ్మట గోపరాజు భూర్లయ్యగారు లోకమాన్యని

యొక్క జీవితమును క్లుప్తముగా నవ్యసించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులు తిలకుగారు వైరమాకాపు లనియు వీరితో ప్రార్థనను నారు ప్రపంచములో అడగుగానున్నారనియు, వారి చరిత్రపాఠ్యాశ్శ కథల వసునంది సభల పూర్వముగ గాక మనశ్శీయ పద్ధతిని నారిక ఫలరూపముగా చెప్పి, పామరజనులకు నూతనము కలుగజేయు వచ్చుననియు, నా రాంగ్లక్షేత్రములో చేయు కృషి మొదలగు సంకతుల ను వ న్య సించిరి. సభాసంకరము బడిపిల్లలకు తిలకపదార్థములు పంపి వెట్టబడెను. చింతా నాగభూషణం.

చంటి బిడ్డ (1609)

ఇందు కనుపోషణము, దాది, పోతపాలు, బాలగోగములు, చికిత్సలు వివరింపబడినవి. డాక్టర్ ఆచంట - లక్ష్మీవతిగారు రి. ఏ. ఎం. టి. సి. ఎమ్. గ్రంథకర్త. వెల రు. 1. విజ్ఞానచంద్రికాబుక్ డిపో, మాంటురోడ్, మద్రాస్.

150 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వకనుఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆ యుర్వర్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు మీ మీ భరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయుకోరదము. (219)

వైద్యశాస్త్ర ముగళంకర్ గోవిందశి, ఆరంకనిగవా కౌమధాలయం, 157, బ్రాడ్వేయ, మద్రాస్

వంటవైద్యము. 1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్సు

12 కెన్నెడెనులేట్, ఎన్జూ, మద్రాసు. ఈ రసవైద్యము ఏ కారణము చేరినైన పండ్లను తెరికే నడువలసి యుండిన సెప్పెటెకుండ పీకే నూచును. బలహిమైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంకలన పండ్లను బంగారుచేత మాయము, వల్లు క్రొత్తకట్టుకు, ఇంకను పండినంబులైన అన్ని వ్యాధులను మారిన వైద్యశాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ ముందుకు వచ్చి నున్నాము కుడిని తీయవచ్చును నొప్పిలేకనే తీయబడును.

పాళ్ళపు వేంకటాచలపణ్ణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్షోకులకు శ్లేగు రోగులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములను నిరోగులై యున్నార. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రసముల సీసా తమయొద్ద నుండేదే. శ్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాంతము తోగటి లేదని తాజీ కంఠోపముగ అల్లగలరు. వివర్ణము, మూడిత కాల్కుల్యరములు, నన్ని పాతక మొదలగునవి తక్కువ గుణమును సీసా 1-3 1-0-0, 5-3 1 ఇనాం. (594)
 2. శ్రీనివాస లైలం:—శ్లేగు గడ్డకను, నందుల నొప్పి తోపుటకును మంచిమందు. సీసా 1-3 0-8-0, 5-3 1 ఇనాం.
 3. కైక్యాన రాసము:—దీనిని నేవించినప్పుడెంతటియో మోతమును కట్టక (కలరా) వారితిలేదీ, కీరలేదీ, అతీర్ణ శేధులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-3 1-0-0, 5-3
 4. బాలసుఖోపయోగము:—బిడ్డలకు అలక మందు, మందము, ములబద్దము, అశ్మరలేదీ, కృత్త్యము, కడుపుబ్బియుండుట. ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు తిడ్డము పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-3 0-12-0, 5-3 1 ఇనాం.
 5. లోకానుమతార కస్తూరిమూతము:—బిడ్డలకు వయస్సు ముగిసినవారికి, బాలింకలకు ఉత్తమ గుణము. మందము, పడికేను, వర్ష, అతీర్ణము, కీర కాశం, పూర్వవాయువు, ములబద్ధం, జ్వరం, కలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింక కనెక రోగములకు గుణముచేయును. (801)
- 150 మూత్రము గల సీసా 0-4-0
కపాల కచ్చితో 6-3 1-8-0
" " 12-3 2-18-0
" " 25-3 5-8-0
- తతి కౌమధములో నూతన అనుభావము తెనుగున వంతుడున శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

